

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ČINNOST POLICISTŮ NA MÍSTĚ ČINU

Autor práce: Klára Beranová, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Jaroslav Hovorka

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2017

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Jaroslavu Hovorkovi, za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

BERANOVÁ, K. *Činnost policistů na místě činu : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, z. ú., 2017. 50 s. Vedoucí bakalářské práce : Mgr. Jaroslav Hovorka.

Klíčová slova: dokumentace, kriminalistická stopa, ohledání, místo činu

Bakalářská práce (dále jen „práce“) je zaměřena na ohledání místa činu policejními orgány. Práce je rozdělena na teoretickou část a praktickou část. V teoretické části je v užším aspektu popsán postup policejních orgánů v průběhu ohledání od zjištění o spáchání trestného činu do ukončení ohledání a sepsání potřebné dokumentace, účel tohoto ohledání a okolnosti, které mohou celý průběh ohledání zmařit. Teoretická část dále podrobně poukazuje na kriminalistické stopy, jejich rozdělení, vyhledávání, zajišťování a dokumentaci. Praktická část obsahuje vzory tiskopisů, a fotodokumentaci vloženou do příloh.

ABSTRACT

BERANOVÁ, K. *The Activities of the Police Officers at the Crime Scene : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2017. 50 s. Supervisor : Mgr. Jaroslav Hovorka.

Keywords: Documentation, Forensic Trace, Crime, Crime Scene

Bachelor thesis (hereinafter referred to as "work") is focused on the crime scene police authorities. The work is divided into theoretical and practical. The theoretical part is narrower aspect describes how police authorities during the examination of the findings of the commission of the offense until the end of examination and drafting the necessary documentation, the purpose of the inspection and the circumstances that may frustrate the whole process of examination. The theoretical part refers to the detailed forensic clues, their classification, search, and providing documentation. Practical part contains specimens, photographic documentation and inserted into the annexes.

Obsah

ÚVOD.....	8
1 CÍLE A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE.....	8
2 VYSVĚTLENÍ POJMŮ A PRÁVNÍ ÚPRAVA.....	9
2.1 Základní pojmy.....	9
2.2 Právní úprava.....	11
3 OHLEDÁNÍ MÍSTA ČINU A KRIMINALISTICKÉ STOPY	13
3.1 Ohledání místa činu.....	14
3.1.1 Faktory ovlivňující ohledání místa činu.....	14
3.1.2 Negativní okolnosti na místě činu.....	15
3.1.3 Subjekty na místě činu.....	16
3.2 Kriminalistické stopy.....	16
3.2.1 Vznik kriminalistické stopy a základní rozdělení.....	16
3.2.2 Daktyloskopické stopy.....	19
3.2.3 Trasologické stopy.....	21
3.2.4 Mechanoskopické stopy.....	23
3.2.5 Pachové stopy.....	25
3.2.6 Biologické stopy.....	26
3.2.7 Balistické stopy.....	28
3.3 Srovnávací materiál.....	30
3.4 Identifikační úkony.....	32
4.1 Zásady (doporučení) pro ohledání:.....	33
4.2 Fáze činnosti na místě činu.....	34
4.2.1 Před výjezdem na místo.....	35
4.2.2 Činnost po příjezdu na místo a prvotní úkony.....	36
Mezi prvotní (neodkladné) úkony provedené hlídkou MOP, OOP řadíme:.....	36
4.2.3 Úkony prováděné SVS SKPV.....	37
4.2.4 Činnost během ohledání místa činu.....	38
4.2.4 Činnost po ukončení ohledání.....	44
4.2.5 Činnost po návratu na základnu.....	44
5.1 Dokumentace ohledání.....	45
5.2 Zajištěné stopy a práce s nimi.....	51
6 KAZUISTIKA.....	52
ZÁVĚR.....	55
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	57
PŘÍLOHY:.....	59
Příloha 1.....	59
Příloha 2.....	61

ÚVOD

Ohledání místa činu je jeden z nejdůležitějších důkazních prostředků, kterým policejní orgány zjišťují průběh trestného činu a jeho následky, zajišťují kriminalistické stopy, provádí šetření k zjištění bližších informací o události a osobě pachatele, což je velmi důležitá činnost policejních orgánů pro trestní řízení. Z toho důvodu je důležité, aby policejní orgány provádějící úkony na místě činu byly řádně proškoleni, a ohledání aby bylo prováděno pod vedením jednoho zkušeného policisty, který zadává úkoly jednotlivým policistům a určuje postupy, kterými se daní policisté na místě řídí.

Tato bakalářská práce (dále jen „práce“) popisuje činnost policistů během ohledání místa činu v době od přijetí oznámení o spáchání trestné činnosti do ukončení ohledání a řádného zadokumentování. Práce dále popisuje dělení stop, podrobně charakterizuje postup při vyhledávání, zajišťování a dokumentování kriminalistických stop. Během ohledání místa činu se mohou naskytnout negativní okolnosti, které mohou ztížit ohledání nebo úplně zničit stopy na místě činu. Nezkušenost, laxnost a špatná součinnost policejních orgánů a dalších osob na místě činu mohou též zhoršit nebo zmařit ohledání. V této práci jsou tyto stěžejní situace popsány a charakterizovány zásady, kterými lze tomuto předejít. V závěru práce je v kazuistice vložen případ, který se při prvotním ohledání na místě činu jevil jako náhlé úmrtí, avšak následně byly zjištěny informace, dle kterých byl spisový materiál předán do vyšetřování na SKPV.

1 CÍLE A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Mezi základní povinnosti policejních orgánů patří odhalování a objasňování trestné činnosti. Proto bude tato práce zaměřena na činnosti policistů na místě činu, budou zde objasněny základní pojmy této problematiky, odborná veřejnost bude seznámena se zásadami ohledání, subjekty, které se na této kriminalistické činnosti podílejí. Práce bude obsahovat také negativní okolnosti, které na místě činu mohou nastat nebo se na nich podílejí sami policisté a budou navržena opatření jak je řešit a předcházet jim.

V rámci této práce budou využity metody sběru dat a jejich analýzy a syntézy.

Cílem této práce bude objasnit odborné veřejnosti kriminalistické pojmy, které se týkají ohledání místa činu, objasnit způsoby a postupy policistů na místě činu, přiblížit metody a prostředky, které při tom využívají, upozornit na nedostatky, kterých se policisté dopouštějí ve své činnosti a navrhnout opatření k jejich odstranění.

2 VYSVĚTLENÍ POJMŮ A PRÁVNÍ ÚPRAVA

V této kapitole budou prezentovány základní pojmy týkající se činnosti policejního orgánu (policistů) na místě činu a právní vymezení kriminalistické metody - OHLEDÁNÍ.

2.1 Základní pojmy

- a) Ohledání místa činu
- b) Kriminalistická stopa
- c) Kriminalisticky relevantní událost
- d) Místo činu
- e) Místo ohledání
- f) Kriminalistické zásady ohledání
- g) Srovnávací materiál
- h) Výjezdová skupina

a) Ohledání místa činu – *„kriminalistická metoda, kterou se na základě bezprostředního pozorování zjišťuje, zkoumá, hodnotí a podchycuje materiální situace nebo stav objektů, majících vztah k prověřované události, k jejímu poznání a získání důkazů i dalších informací důležitých pro trestní řízení“*.¹

b) Kriminalistická stopa - změna v materiálním prostředí či ve vědomí člověka, která souvisí příčinně, časově a místně s vyšetřovanou událostí.²

c) Kriminalisticky relevantní událost - děj (proces, jev), který se stal v minulosti, případně ještě trvá, a lze jej zkoumat kriminalistickými metodami a kriminalisticky zajímavými poznatky.

1 CHMELÍK, J., *Ohledání místa činu*. 2. přeprac. vyd. Praha, 1999, s. 4.

2 HLAVÁČEK, J., PROTIVÍNSKÝ, M. a kolektiv, *Praktická kriminalistika*. Praha : Kriminalistický ústav Praha Policie ČR, 2006. s. 9.

d) Místo činu – místo, kde byl trestný čin spáchán nebo které s objasňováním trestní věci souvisí.³

e) Místo ohledání – místo, kde mají-li být přímým pozorováním zjištěny skutečnosti důležité pro objasnění trestní věci nebo kriminalisticky relevantní události.⁴ Zde se provádí ohledání místa činu, což je dle ZPPP 100/2001 definováno jako neodkladný a neopakovatelný úkon zaměřený na bezprostřední zjištění, zkoumání, fixaci a hodnocení situace a stop na tomto místě.⁵

f) Kriminalistické zásady ohledání – metodické postupy ověřené policejní praxí, které jsou platné pro praktickou činnost policistů a ignorování těchto zásad má vždy za následek povrchnost a neobjektivnost ohledání místa činu, což je často příčinou neprůkaznosti výsledků ohledání a ztrátou důkazů.

g) Srovnávací materiál - předmět, kterým byla nebo mohla být stopa vytvořena.⁶

h) Výjezdová skupina - speciální tým policistů provádějící ohledání místa činu a zpracovávající dokumentaci ohledání. Skládá se z vedoucího výjezdové skupiny, vyšetřovatele a kriminalistického technika.

2.2 Právní úprava

Ohledání místa činu, jako každá kriminalistická metoda, musí být v souladu s následujícími právními normami:

a) **Zákonem č. 141/1961 Sb.** o trestním řízení soudním (dále jen Trestní řád či TŘ).

b) **Zákonem č. 273/2008 Sb.** - o Policii České republiky.

V Trestním řádu je ohledání popsáno v § 113 – Účel ohledání a protokol o něm, kde je popsáno, kdy se ohledání provádí a jeho dokumentace. Na procesní úkon ohledání úzce navazují další procesní úkony během nichž se ohledání také provádí. Jedná se o

3 ČESKO. ZPPP č. 100/2001 ke kriminalistickotechnické činnosti Policie ČR, čl. 2 písm. h)

4 ČESKO. ZPPP č. 100/2001 ke kriminalistickotechnické činnosti Policie ČR, čl. 9 Ohledání

5 ČESKO. ZPPP č. 100/2001 ke kriminalistickotechnické činnosti Policie ČR, čl. 10 Ohledání místa činu

6 ČESKO. ZPPP č. 100/2001 ke kriminalistickotechnické činnosti Policie ČR, čl. 71 písm. 1 Zajišťování srovnávacích materiálů

konfrontaci, rekognici, rekonstrukci a vyšetřovací pokus. Trestní řád je uvádí, jako další způsoby dokazování. Kriminalistika je popisuje jako metody kriminalistické vědy i kriminalistické praktické činnosti, jejichž účelem je vyhledat, zajistit a zadokumentovat kriminalisticky relevantní objekty pro práci orgánů činných v trestním řízení (dále jen OČTŘ).

Konfrontace (§ 104a TŘ) je způsob dokazování, který se provádí nejčastěji před soudem, a to v případě, jestliže po podání vysvětlení nesouhlasí výsledky v některých okolnostech s dalšími výsledky, postaví se obviněný tváří v tvář spoluobviněnému či svědkovi, nebo svědci proti sobě, aby si vypověděli v přímé řeči svá tvrzení, ve kterých se výpovědi neshodovaly. Dále si vzájemně mohou podávat dotazy k dané věci a sdělovat důležité informace, které by mohly věc objasnit.

Rekognice (§ 104b TŘ) se provádí v případě, kdy je důležité, aby svědek, podezřelý, obviněný poznal osobu, či věc, kterou již dříve vnímal. V případě poznání osoby, se tato osoba zařadí mezi minimálně další tři podobné osoby na libovolné místo, a svědek, obviněný či podezřelý musí tuto osobu poznat. U věci se tato věc zařadí mezi další věci pokud možno stejného druhu. Před rekognicí se musí osoba, u které se rekognice provádí, nejprve vyslechnout o okolnostech, za nichž osobu či věc vnímala. Před vlastním úkonem nesmí být tato osoba či věc ukázána osobě, která má osobu nebo věc poznat.

Vyšetřovací pokus (§ 104c TŘ) se koná v případě, jestliže mají být upřesněny nebo prověřeny skutečnosti zjištěné v trestním řízení, popřípadě z důvodu zjištění nových skutečností důležitých pro trestní řízení. Vyšetřovací pokus se provádí v uměle vytvořených podmínkách za účasti nezúčastněné osoby, a popřípadě znalců, podezřelého, obviněného či svědka.

Rekonstrukce (§ 104d TŘ) se provádí z důvodu prověření výpovědi podezřelého, obviněného, spoluobviněného, svědka, poškozeného, a to obnovením situace a okolností, za kterých byl trestný čin spáchán, a jiné provedené důkazy nepostačují v trestním řízení k objasnění věci.

Na úpravu ohledání v Trestním řádu úzce navazuje úprava tohoto úkonu a kriminalistické metody v **Zákoně č. 273/2008 Sb.** - o Policii České republiky, kde je ohledání obsaženo v § 67. Toto ustanovení upravuje činnost policistů, která je spojena se získáváním informací v souvislosti s odhalováním a šetřením přestupků.

Pro praktický výkon a dodržení postupů policisty, kteří ohledání provádějí, je tato metoda upravena ještě normami nižší právní síly, které vydává v tomto případě převážně Policejní prezídium Policie ČR. Mezi takové normy řadíme zejména závazné pokyny policejního prezidenta (dále jen ZPPP) níže uvedené. Ohledání místa činu pak upravují zejména následující normy:

- a) **ZPPP č. 100/2001** ve znění pozdějších předpisů, kterým se upravuje kriminalisticko-technická činnost Policie ČR,
- b) **ZPPP č. 30/2009** - o plnění úkolů v trestním řízení.

ZPPP č. 100/2001 ve znění pozdějších předpisů, kterým se upravuje kriminalisticko-technická činnost Policie ČR. Jedná se o organizační a metodický dokument, který upravuje kriminalisticko-technický a kriminalisticko-taktický postup policejních orgánů při ohledání a zajištění místa činu, pro vyhledávání předmětů a stop se zvláštním zřetelem k možnostem zkoumání zejména v oboru kriminalistika.⁷

Tato norma popisuje všeobecně pojem ohledání, jakožto kriminalistickou metodu a praktickou činnost policistů na místě činu (dále je MČ). Je tu podrobně rozpracován postup policistů na místě činu, uveden účel ohledání a definuje, co je cílem ohledání místa činu.

Jsou zde uvedeny subjekty, které provádí ohledání místa činu nebo se ho účastní, subjekty kteří mají přístup na místo činu před příjezdem policie, druhy a způsoby ohledání místa činu. Jsou zde uvedeny další činnosti po ohledání místa činu, a upozorňuje na negativní události a okolnosti při ohledání místa činu, které by mohly nastat. V další části normy jsou popsány přesné postupy, jak se místa činu ohledávají, zajišťování stop, dokumentace a jiné činnosti s ohledání MČ spojené.

ZPPP č. 30/2009 – o plnění úkolů v trestním řízení. Upravuje postup při provádění některých úkonů v trestním řízení, popisuje součinnost policejních orgánů mezi sebou a s dalšími orgány činnými v trestním řízení, organizaci práce policejních orgánů, a to od přijetí či zjištění informace o spáchání trestního činu do skončení prověřování trestného činu a předání věci státnímu zástupci k trestnímu stíhání. Tento ZPPP popisuje postup policejních orgánů při vyšetřování, prověřování, spory o příslušnost a další jejich činnost.

⁷ ČESKO. ZPPP č. 100/2001 ke kriminalistickotechnické činnosti Policie ČR, čl. 1 odst. 1 písm. a)

3 OHLEDÁNÍ MÍSTA ČINU A KRIMINALISTICKÉ STOPY

Kriminalistická metoda OHLEDÁNÍ je prováděna na místech, kde došlo ke spáchání kriminalisticky relevantní události nebo na místě, které s ním úzce souvisí. Tato místa se nazývají MÍSTA ČINU.⁸

Jedná se tedy o místo či prostor, kde došlo k trestné činnosti, místa, kam byly objekty trestné činnosti přemístěny, kde byly nalezeny nebo místa jakékoliv činnosti pachatele či pachatelů, které mají příčinný vztah k provedeným jednáním.

Jedná se také o místa, kde byl čin spáchán a o místa, které s ním souvisejí a je možné ne nich zajistit kriminalistické stopy, které pomohou objasnit způsob provedení trestného činu, poznat roli a činnost pachatele i oběti. Pomáhají také vypátrat pachatele těchto činů a jednoznačně jej identifikovat. Z toho důvodu je nutné na MČ provést a řádně vykonat jeho ohledání.

3.1 Ohledání místa činu

Ohledání MČ je metodou kriminalistické vědy, ale také kriminalistickou praktickou činností, kterou provádějí na místech kriminalisticky relevantních událostí, nejčastěji na místech, kdy byl spáchán trestný čin, policisté, popřípadě ve spolupráci s dalšími subjekty (znalci, tlumočníci, apod.) a složkami Integrovaného záchranného systému.

Je to také metoda využívaná na místě činu, kterou se zjišťuje a hodnotí průběh spáchání trestného činu, čas a způsob jeho spáchání, chování oběti a pachatele, motiv pachatele, ale také roli oběti daného trestného činu. Za pomoci této metody a jí doporučenými postupy a technickými prostředky policejní specialisté-kriminalističtí technici - vyhledávají, zajišťují a dokumentují kriminalistické stopy, které mohou vést k osobě pachatele a k objasnění vyšetřované události.

Tato metoda, její postupy a prostředky jsou stanoveny kriminalistickou teorií. Praktické využití ohledání a její právní vymezení je upraveno Trestním řádem. Dále je rozpracováno Závazným pokynem policejního prezidenta č. 100/2001 ve znění pozdějších předpisů, ke kriminalisticko-technické činnosti.

⁸ ČESKO. ZPPP č. 100/2001 ke kriminalistickotechnické činnosti Policie ČR, čl. 2 písm. h

V čl. 10 tohoto ZPPP uvádí, že ohledáním provádí policejní orgán resp. kriminalistický technik, popř. jiný OČTŘ, komplexní soubor činností, kterým se MČ nebo místo, které s ním úzce souvisí, prozkoumává za účelem získání důkazního materiálu. Tento materiál lze získat vyhledáváním a zajišťováním kriminalistických stop, a dokumentováním místa činu a činnosti na něm.

3.1.1 Faktory ovlivňující ohledání místa činu

Při provádění ohledání se mohou vyskytovat faktory, které mohou značně ovlivnit realizaci metody ohledání. Tyto faktory lze rozdělit na:

a) objektivní (pozitivní, negativní)

b) subjektivní (pozitivní, negativní)

které mohou mít zásadní význam pro výslednou činnost policistů.

Objektivní faktory pozitivní – za ty lze označovat ty faktory nezávislé na vůli člověka, které pozitivně ovlivňují tvorbu a trvání kriminalistických stop na místě činu. Těmi jsou místo, kde byl čin spáchán, které zůstalo do ohledání místa činu bez narušení povětrnostními faktory, nepřítomnost zvířete na místě po jeho spáchání, nezastírání stop apod.

Objektivní faktory negativní - jsou takové faktory, které jsou nezávislé na vůli člověka, ale negativně až destruktivně ovlivňují kriminalistické stopy, a lze sem řadit povětrnostní podmínky (vysoké teploty nebo vlhkost, přímé sluneční světlo, déšť, vítr, sněžení), čas, který má za následek např. stárnutí materiálu, biologický rozpad, přílišný pokryv terénu apod.

Subjektivní faktory pozitivní – jsou faktory závislé na člověku, a lze sem zařadit osoby (svědek, poškozený), které jsou poučeny, neničí stopy na místě činu, nezjišťují škodu, vzdálí se z místa činu a počkají na příjezd policie, pachatel, který na místě zanechá stopy, aniž by je zničil, zkušený policista, který provede prvotní úkony, zajistí místo činu, zabrání ve zničení stop, nezúčastněná osoba, která uposlechne pokynům policistů a spolupracuje, znalec, expert, kteří mohou svými zkušenostmi napomoci k objasnění věci, všímaví sousedé.

Subjektivní faktory negativní – jedná se o oznamovatele, kteří před oznámením spáchání trestného činu místo činu uklidí, pachatel, který zničí stopy, vytvoří stopy jiné, které nesouvisí s vyšetřovanou událostí, osoby, které ačkoliv pachatele viděli, nemohou

jej popsat (nejčastěji děti, senioři, psychicky nemocní, apod.), nezkušení policisté na místě, apatičnost možných svědků.

3.1.2 Negativní okolnosti na místě činu

Negativními okolnostmi se rozumí takové změny na ohledávaném objektu, které jsou logicky v rozporu s dalšími informacemi, které jsou na místě činu zjištěny. Negativní okolnosti na místě vznikají:

- a) *přirozenými změnami* - místo činu je nalezeno pozdě, kdy v důsledku dlouhé doby se na místě nachází stopy, které s událostí souvisí, ale v minimálním množství, dále jiné stopy nebo žádné stopy – rozpad tkání, odpaření tekutin, stárnutí materiálu,
- b) *nepřirozenými změnami* - tyto změny jsou způsobeny úmyslně pachatelem, aby zahladil stopy, důkazy, nebo přímo skryl čin,
- c) *změny z nedůsledné a nedůkladné práce zasahujících a ohledávajících policistů* – pohybují se na místě činu, přemisťují věci, dotýkají se předmětů, kde je předpokládaný výskyt stop, špatně zajišťují místo, kdy se v MČ pohybují další osoby.

3.1.3 Subjekty na místě činu

Ohledání MČ činu zpravidla provádí výjezdová skupina, která se na místo činu dostaví po provedení prvotních úkonech na místě činu. Výjezdovou skupinu tvoří

- vyšetřovatel
- kriminalistický technik
- vedoucí výjezdu

Dále dle okolností se na místě činu nachází subjekty:

- psovod
- místně příslušné policejní orgány
- znalci a specialisté z různých oborů

3.2 Kriminalistické stopy

Odborné publikace uvádějí, že kriminalistická stopa je každá změna na místě činu, která souvisí s vyšetřovanou událostí. Tato stopa obsahuje kriminalisticky nebo

trestněprávně relevantní informace a je zjistitelná, zajistitelná a informačně využitelná dostupnými vědeckotechnickými a trestně - procesními prostředky, metodami a postupy. Kriminalistická stopa je významná vzhledem ke svému informačnímu obsahu, který je založen na markantech, které vypovídají o vyšetřované události, způsobu spáchání činu, pachatelů, počtu pachatelů, jím použitých nástrojích, zbraních apod.

3.2.1 Vznik kriminalistické stopy a základní rozdělení

Každá kriminalistická stopa vzniká jako změna v materiálním prostředí, do kterého odrazí materiální objekt své vnější znaky nebo do kterého se odrazí jeho vnitřní uspořádání. Tato změna, aby byla kriminalistickou stopou, musí vzniknout v souvislosti s kriminalisticky relevantní událostí, nejčastěji na místě trestného činu. Vzniklé kriminalistické stopy kriminalistika dělí podle různých hledisek.

Kriminalistika rozděluje kriminalistické stopy podle různých hledisek. V této podkapitole bude prezentováno dělení kriminalistických stop podle hlediska:

- a) **materiálního**
- b) **kriminalistického zkoumání**

Druhy stop podle hlediska materiálního lze kriminalistické stopy rozdělit na:

- a) PAMĚŤOVÉ
- b) MATERIÁLNÍ - statické - plošné - VIDITELNÉ - *navrstvené*
odvrstvené
periferní
 - LATENTNÍ (skryté)
 - plastické
 - dynamické - PLOŠNÉ
 - PLASTICKÉ - *rýhy*
sešinuté
zhmožděné

Paměťová stopa – vzniká ve vědomí člověka, kdy lidskými smysly jsou předávány do mozku informace o reálném objektu nebo jevu, který byl člověkem pozorován a vnímán. Nejčastějšími těmito vjemy jsou vjemy zrakové, sluchové, následuje hmat, a čich, a jen výjimečně chuť. Pro kriminalistickou taktiku mají význam všechny výše

uvedené smysly. Při ohledání místa činu policisté využívají nejvíce zrak, hmat a čich, méně pak sluch a zcela výjimečně chuť.

Paměťová stopa, její uchování a zpětné obnovení má zásadní vliv pro využití kriminalistické metody jakou jsou kriminalistická identifikace. V rámci této metody jsou využívány paměťové stopy pro tvorbu popisu osob i věcí, pro tvorbu identifikačního portréту, ale také pro procesní úkony jakými jsou rekognice, vyšetřovací pokus, rekonstrukce, výslech, konfrontace. Paměťová stopa může přinést důležité informace pro poznání trestného činu.

Materiální stopa – vzniká na nebo v hmotných nosičích předáním hmoty do prostředí, převzetím hmoty z prostředí a nebo deformací hmoty objektu nebo prostředí. Na nosičích vznikají otisky: krevní stopy, otisky prstů, otisky podešve obuvi apod. Deformací hmotného nosiče stopy působením kinetické energie vznikají vtisky podešve obuvi v zemině, sešinutá stopa nástroje na trezoru, vtisk papilárních linií do čokolády, žvýkačky, vtisk podkladového prostředí do těla zemřelého apod.

Dělení materiálních kriminalistických stop:

1. STATICKÉ – vznikají působením tlakové síly dvou a více objektů, aniž by se jeden z objektů pohnul. Dělí se na:

a) PLOŠNÉ – vznikají vzájemným kontaktem objektů, aniž by se deformovala jejich struktura, které jsou viditelné, latentní. Odborně se nazývají **OTISKY**. Oboje plošné stopy mohou vzniknout navrstvením, odvrstvením nebo jako stopy obrysové (periferní).

Mezi stopy **plošné viditelné navrstvené stopy** lze řadit např. barevné otisky prstů v krvi, otisky podešví bot. Tyto stopy vznikají tak, že zašpiněný či znečištěný objekt se dotkne čistého povrchu objektu (krev, barva, mastnota, prach...), na který se nečistota nanese.

Plošné viditelné odvrstvené stopy vznikají tak, že se čistý objekt dotkne znečištěného či zašpiněného povrchu, a část vrstvy se otiskne na tento čistý objekt (stopy v prachu)

Plošné stopy obrysové (periferní) vznikají přemísťováním předmětů. Na místě, kde byl předmět umístěn vznikne obrys předmětu, u kterého lze zjistit tvar a velikost.

Plošné stopy latentní (skryté) vznikají navrstvením nebo odvrstvením materiálu, ale nacházejí se v prostředí, kde jsou pouhým okem neviditelné nebo viditelné špatně. K jejich zviditelnění je třeba použít vhodného technického prostředku.

b) PLASTICKÉ - vznikají tlakem tvrdšího či těžšího předmětu do měkkého podkladu, a dojde k deformaci měkkého objektu. Tyto stopy odborně nazýváme **VTISKY**. Nejčastěji je na místě nacházíme jako stopy daktyloskopické, trasologické, mechanoskopické, balistické.

Na závěr lze konstatovat, že stopy **STATICKE**, ať se jedná o otisky nebo vtisky obsahují značné množství identifikačních znaků, ze kterých lze objekt, který je vytvořil individuálně identifikovat.

2. DYNAMICKÉ - vznikají působením tlakové a pohybové síly dvou a více objektů, kdy jeden z objektů či oba v protisměru se posunou. Ve stopě není evidentní struktura, neboť je pohybem transformována a modifikována do podoby dynamické. Proto v kriminalistické expertizní a znalecké činnosti jsou využívány, ale jen omezeně, neboť znaky, které obsahují, vedou k individuální identifikaci objektu, který je vytvořil jen v omezeném rozsahu.

Materiální dynamické stopy dále dělíme na :

a) **PLOŠNÉ** – mají omezený význam pro identifikační zkoumání např. brzdné stopy pneumatik na asfaltu, ale lze omezit okruh možných objektů, který je vytvořil.

b) **PLASTICKÉ, které se dále dělí na:**

I. **RÝHY, které** vznikají posuvem jednoho předmětu ve druhém malou plochou jakou je hrot nebo hrana předmětu, a vzniká rýha. Pokud se takto odrazí více hrotů vzniká **SOUSTAVA RÝH** a ta má poměrně vysokou identifikační hodnotu zejména u stop mechanoskopických (použití nepravého klíče na stávkách zámku)

II. **SEŠINUTÉ**, které vznikají jako souvislé plochy po skluzu nějakého nástroje po předmětu a ještě se často překrývají (např. skluz pracovní části rozlamováku po části bezpečnostní cylindrické vložky zámku dveří). V některých případech mohou nést dostatečné množství identifikačních znaků pro ztotožnění objektu, který je vytvořil.

III. **ZHMOŽDĚNÉ** vznikají opakovaným působením síly na objekt ve více směrech. Zde se jedná nejčastěji o opakované údery, které se navzájem zcela

nebo částečně překrývají. Tyto stopy nesou velmi málo znaků vhodných pro provedení identifikačního zkoumání.

b) Dělení kriminalistických stop podle expertizního zkoumání:

Kriminalistická zejména praktická činnost dělí kriminalistické stopy podle kriminalistického zkoumání, které je na nich prováděno. Pak rozlišujeme stopy daktyloskopické, trasologické, biologické, genetické, mechanoskopické, pyrotechnické, počítačové, audiovizuální, písmoznalecké, chemické aj. Přehled zkoumání je uveden jen příkladmo, a pro potřeby této práce budou z možných kriminalistických zkoumání dále rozebrány vybrané kriminalistické stopy.

3.2.2 Daktyloskopické stopy

Daktyloskopické stopy ve formě otisků vznikají přenesením látky, která se nachází na povrchu papilárních linií a na vhodný nosič nebo naopak, nečistoty z podkladového materiálu ulpí na papilárech. Aby policisté mohli tyto stopy vyhledat, zadokumentovat, zajistit, musí být nosič těchto stop schopný stopu přijmout, stopu uchovat a umožnit její sejmutí. Aby daktyloskopická stopa měla důkazní hodnotu, a aby byla kriminalistickým zkoumáním využitelná, musí obsahovat dostatek znaků (v tomto případě 6 a více znaků, pro individuální identifikaci 10 a více znaků).

Pokud se tyto stopy nacházejí na místě činu, určený policista je za využití kriminalistické metody „OHLEDÁNÍ“ a kriminalisticky technických prostředků musí:

- a) vyhledat (aniž by je poškodil nebo zničil),
- b) zviditelnit (za pomoci vhodného technického prostředku),
- c) zadokumentovat (dle pravidel kriminalistiky),
- d) zajistit (pro další zkoumání kriminalistických znalců a expertů).

a) Vyhledávání daktyloskopických stop

Při VYHLEDÁVÁNÍ těchto stop k tomu určený policista (zpravidla kriminalistický technik) musí mít dostatečné teoretické znalosti, značné praktické zkušenosti a vhodné technické vybavení. Tyto stopy se velmi často vyskytují jako stopy LATENTNÍ a pak policista musí odhadnout jak a kudy se pachatel na místě činu pohyboval, kterých objektů se pachatel mohl dotýkat nebo bral do rukou, vytipovat na kterých z nich by se mohly daktyloskopické stopy nacházet a tyto zviditelnit.

Z policejní praxe vyplývá, že se jedná zejména o tvrdé lesklé povrchy jako je sklo, porcelán a lakované neporézní objekty. Na těchto objektech policista vyhledává daktyloskopické stopy za použití vhodných technických prostředků, který jsou světlo přirozené i umělé a různé druhy záření. I za použití těchto prostředků často pouze odhaduje, kde se tato stopa nachází. Pak nastává druhá činnost: ZVIDITELNĚNÍ stopy.

b) Zviditelňování daktyloskopických stop

Kriminalistické daktyloskopické stopy lze zviditelňovat za použití různých metod, mezi které řadíme metody a prostředky

1. FYZIKÁLNÍ – vzájemným působením potní substance a přilnavosti prostředku (kovové a nekovové, magnetické, apod), který se nanáší na stopy mechanicky, např. štětce, přesýpáním, rozprašovačem, magnetickým aplikátorem),
2. CHEMICKÉ – reagují přímo s potní substancí
3. FYZIKÁLNĚ-CHEMICKÉ - aniž by došlo k přímé reakci mezi použitým prostředkem a potní substancí, dochází při jeho použití k uvolnění sloučenin. Ty ulpí vzájemnou přilnavostí na potní substancí.

c) Zadokumentování daktyloskopických stop

Určený policista provádí dokumentaci vyhledaných, zviditelněných, ale ještě nezajištěných daktyloskopických stop podle zásad kriminalistické dokumentace, mezi které řadíme provádět záznam na obrazový materiál nebo nosič s přiložením pořadového čísla stopy a měřítka. Dále musí být patrné, kde se tato stopa nacházela a jak souvisí se stopami ostatními.

Z takovéto dokumentace lze usuzovat, jakou cestou pachatel postupoval, např. na místě vraždy se nachází otisky potu, následně v další místnosti otisky krve, dále je možné v souvislosti s ostatními stopami určit, kolik pachatelů se na místě nacházelo, a kdo měl jakou funkci při páčání trestného činu. Poté kriminalistický technik daktyloskopické stopy zajistí.

d) Zajištění daktyloskopických stop

Kriminalistické daktyloskopické stopy mohou policisté a další kriminalističtí odborníci nebo znalci zajišťovat následujícími způsoby:

- in natura – stopa se zajistí celá s hmotným nosičem nebo její část,

- na daktyloskopickou fólii – daktyloskopický prášek se nanese na stopu štětcem, na zviditelněnou stopu se přitiskne daktyloskopická fólie, na kterou se stopa obtiskne,
- odléváním – hmota se odlije na daktyloskopickou stopu ve vhodném materiálu (vtisk), hmota ztuhne, následně se sejme,
- oddělením od celku,
- fotograficky.

Po zajištění daktyloskopických stop se každá stopa zvlášť vloží do obálky či sáčku, který je řádně označen číslem stopy, druhem stopy, popisem místa zajištění. Tyto stopy se následně odešlou ke zkoumání na oddělení daktyloskopické identifikace osob a oddělení identifikace daktyloskopických stop, a to s kontrolními otisky domácích osob.

3.2.3 Trasologické stopy

Vznikají vtiskem či tlakem tvrdšího předmětu do měkkého předmětu, tedy jako vtisky nebo jako otisky, kdy se markanty měkkého materiálu otisknou na materiál tvrdší. Mezi tyto stopy řadíme otisky a vtisky bot, nohou obutých i bosých, pneumatik, rukavic a oděvních svršků, částí těla, obručí, lyží, pásů, apod.

a) U otisků bot se vyhodnocuje podešev, podpatek, čímž se zjišťuje, o jaký druh obuvi se jedná, její velikost, šíře, tvar, dezén, hloubka stopy, vzdálenost kroků od sebe. Lze pak vypočítat ze souboru stop váha osoby, která stopu vytvořila.

b) U stop nohou se nejprve zjišťuje, zda pachatel byl bos. Pokud ano, vyhledávají se ve stopě papilární linie, které se následně po vyhledání zajistí jako daktyloskopická stopa. Trasologické zkoumání se zabývá u stop nohou jejími rozměry, snaží se zjistit styl chůze, délka kroků, vady chodidla, a zda stopu zanechala dámská či pánská obuv apod.

d) U stop pneumatik se zjistí, zda se jednalo o osobní či nákladní vozidlo či jiné vozidlo (pásové vozidlo, avšak patří sem např. i sáně, lyže), zkoumá se tvar, šíře, druh, rozteč, vzhled, pneumatik, směr, kterým vozidlo přijelo a odjelo.

e) Pokud je nalezen otisk rukavice, je zjišťován materiál rukavice, kterou je otisk vytvořen a rozměry ruky, čímž je možné zjistit pohlaví pachatele. Dále jsou zajišťovány stopy dalších oděvních součástí, kde je zkoumán materiál a zda se ve stopě nenachází stopy vláken.

Na místě činu se mimo stop věcí nachází i trasologické stopy části těla. Nejčastěji se jedná o otisk prstu, který je zkoumán i daktyloskopicky, avšak v případě, že se zde nenachází papilární linie, zkoumá jej trasologie, dále otisk celé ruky, u které je postup stejný jako u otisku prstu, a je možné zjistit velikost dlaně, pohlaví pachatele, pohyb osoby.

Další častá stopa je otisk ucha. Tento otisk se nejčastěji vyhledává a zajišťuje na vstupních dveřích bytu z vnější strany, tedy ze strany chodby, kdy pachatel přes dveře poslouchá, zda jsou slyšet pohyby v bytě a hluk, nebo je „vzduch čistý“, ale i z vnitřní strany dveří, kdy pachatel před opuštěním místa činu poslouchá, zda se nikdo nenachází na chodbě.

Další zajištěné trasologické stopy jsou rtů, které se mohou nacházet na sklenicích, hrnkách, a dalších nádobách, které člověk přikládá k ústům, a na nedopalcích cigaret. Na těchto nosičích se mohou nacházet mastné stopy ze rtů a stopy rtěnky. Stopy zubů jsou nejčastěji nalezeny na částech těla oběti – na ramenou, pažích, prsou, tváři, krku..., což jsou stopy vyskytující se u trestné činnosti se sexuálním motivem, dále jsou zajišťovány stopy zubů v potravinách.

a) Vyhledávání trasologických stop

Trasologické stopy jsou v mnoha případech viditelné. Jejich vyhledávání je nenáročné, avšak je nutná praktická zkušenost kriminalistického technika, který na místě činu zjišťuje, jakou cestou pachatel šel, jakých předmětů se dotýkal, dle stop podešve bot je možné zjistit, jak se pachatel na místě pohyboval. V terénu je nutné, aby ohledání místa činu bylo provedeno co nejdříve, aby nedošlo v důsledku povětrnostních podmínek ke zničení stop či změně jejich struktury.

b) Zviditelňování trasologických stop

Trasologické stopy se nejčastěji zviditelňují za užití šikmého osvětlení, a mnohé jsou viditelné pouhým okem. Dále se zviditelňují metodami fyzikálními (za užití daktyloskopických prášků, elektrostatickým zkoumáním) a chemicky.

c) Zajišťování trasologických stop

- in natura – zajišťují se celý předmět nebo ta část, kde se stopa nachází,

- na daktyloskopickou fólii – stopa se vyhledá pomocí grifitového prášku, železných pilin, argentorátu, následně se zajistí na barevně kontrastní daktyloskopickou fólii,
- odléváním – silikonovou hmotou či hmotou na bázi sádry se odleje vyhledaná trasologická stopa, nechá se ztuhnout a následně se zajistí tento odlitek,
- oddělením od celku – zajistí se pouze část, kde se nachází trasologická stopa,
- fotograficky - v kolmém směru s použitím fotografického měřítka,
- elektrostatické snímání – z textilií, koberců, potahů se za užití prachových částic nabitých vysokým napětím přenese otisk na fólii.

d) Zadokumentování trasologických stop

Policista zadokumentuje vyhledané a zajištěné stopy do protokolu o ohledání místa činu, přiloží k těmto stopám náčrtek či plánek z místa činu a fotodokumentaci z místa činu. Dle dokumentace musí být jisté, kde se tyto stopy nacházely, u stop otisků bot či bosých nohou musí být vyznačeny vzdálenosti s měřítkem – délka kroků, a přesné rozměry stopy. Řádně označené stopy se zašlou na znalecká pracoviště, kde vedou katalogy a porovnávací sbírky nebo do Kriminálního ústavu Praha.

3.2.4 Mechanoskopické stopy

Vznikají na základě pohybu či tlaku jednoho předmětu na předmět druhý. Nejčastěji zajišťované mechanoskopické stopy jsou u vloupání do domů, bytů, sklepů, chat a dalších prostor, kdy pachatel využil nástrojů k páčení dveří, vylomení cylindrických vložek, přeštipání či přerézání zámků, překonání mříží, páčení apod. Mechanoskopickou stopou je nástroj, který pachatel využil k tomuto překonání, a tento nástroj zanechal na místě činu nebo byl zajištěn přímo u pachatele, kdy se na těchto nástrojích nachází nerovnosti, prohlubeniny, vyvýšeniny, a další nepravidelné tvary vzniklé při výrobě, úpravě a opotřebení nástroje.

Další mechanoskopickou stopou je překonaný předmět - poškozený zámek, cylindrickou vložku, části nástrojů a rozbitých předmětů, plomby, porušené skleněné části, ale také porušené zajištění trezorů, sejfů, úschovných schránek. Pro účely mechanoskopického zkoumání se zajišťují i oděvní součástky, které jsou poškozené nástrojem.

Nástrojem se rozumí každý předmět, který byl použit k překonání překážky a tento nástroj mohl:

- pocházet ze sériové tovární výroby,
- pocházet ze sériové tovární výroby dodatečně upravený,
- být nástroj individuálně zhotovená, tedy vyrobený ke konkrétnímu účelu – kasařský hasák, páčidla, rozlamovače cylindrických vložek, paklíče,
- být náhodně nalezený, tedy další předměty, které byly využity k páčání trestného činu a jsou způsobilé k přenesení fyzické síly.

Mechanické stopy se dělí na:

- a) statické – vznikají vtiskem nástroje do materiálu, a nedojde k dalšímu pohybu nástroje
- b) dynamické – vznikají vtiskem nástroje do materiálu a následnému pohybu, čímž vzniknou na materiálu rýhy, stopy sešinuté či stopy zhmožděné.

a) Zajištění mechanoskopických stop

- fotograficky, s vhodným úhlem nasvícení,
- in natura, kdy se zajistí nástroje zanechané na místě činu nebo nalezené u pachatele - páčidla, šroubováky, kleště, a dále rozlomené cylindrické vložky, visací zámky, přenosné úložné skříňky a sejfy...
- odlitím - hmotami na bázi polymerových kaučuků – stomaflex, mikrosil apod.

Při zajištění a následné manipulaci s mechanoskopickou stopou se musí dbát na to, aby nedošlo k jejímu poškození.

b) Zadokumentování mechanoskopických stop

V dokumentaci zajištěných mechanoskopických stop musí být přesně označeny předměty a jejich části, nesmí dojít k záměně, dále místo, kde byly stopy zajištěny, a o jakou část předmětu se jedná, dokumentace se provádí podle zásad kriminalistické dokumentace. Identifikační znaky nástroje se dokumentují makrofotografickými nebo mikrofotografickými metodami.

3.2.5 Pachové stopy

Vznikají na místech, kde se osoby pohybují a dotýkají se předmětů. Jedná se o plynou látku, kterou člověk vyměšuje, nebo také zanechá pachovou stopu odloupaním kůže na předmět či potem. Po dosažení určité koncentrace vyvolá čichový vjem u člověka či zvířete. Pachové stopy se vyhledávají na místech, kde pachatel trávil nějaký čas – kde seděl, stál, místa o které se opíral, dotýkal se jich.

Jedná se o latentní, tedy neviditelné stopy, a nelze pachové stopy žádnou metodou zviditelnit. K jejich vyhodnocení se využívá služební pes, který má oproti člověku lepší čich.

Pachové stopy mají dvě formy:

- a) biologické materiály - pocházející z organismu původce pachu (vlasy, sliny, pot, šupinky kůže),
- b) Předměty s pachovou stopou – předměty, na které je přenesen pach původce stálým kontaktem (obuv, oděv, věci osobní potřeby).

a) Vyhledávání pachových stop:

Pachové stopy na místě činu se nedají vyhledat pohledem, policista na místě činu vyhledává tyto pachové stopy dle předpokladu, na jakém místě se pachatel zdržoval a kterých předmětů se dotýkal.

b) Zajišťování pachových stop

Pachové stopy se zajišťují do pachových konzerv, kdy se na předpokládané místo pachové stopy přiloží pinzetou sterilní bavlněná tkanina tzv. Aratex (pachový snímač), na tuto tkaninu se přiloží hliníková fólie a nechá se takto 20 minut působit. Následně se hliníková fólie sejme, a pinzetou se bavlněná tkanina vloží do sterilní pachové konzervy, což je sklenice a víčkem, a víčko se ihned uzavře, aby do sklenice nevnikla i jiná pachová stopa. Během zajišťování pachové stopy pracuje kriminalistický technik v rukavicích, na stopu nesáhá, a pinzetou se tkaniny dotýká pouze na krajích za cíp tkaniny.

c) Zadokumentování pachových stop

Pachové stopy, ač nejsou viditelné, dokumentují se fotograficky, aby bylo znatelné místo jejich zajištění. Pachová konzerva se označí – číslem stopy, číslem jednacím, místem zajištění.

3.2.6 Biologické stopy

Každý živý i mrtvý organismus zanechává na místech, kde se vyskytuje, biologické stopy, u kterých se určuje jeho druh, původ, vlastnosti nebo účinky. K tomu jsou za využívány metody forenzní biologie, lékařství a genetiky, ale také metody biochemie, fyziologie, imunologie, zoologie - entomologie, botaniky, apod.

Jsou dva druhy biologických stop, a to **viditelné** – části kostí, krevní stopy, čerstvá moč, stolice, zvratky, chlupy, vlasy, a **latentní** (neviditelné) – pot, zaschlá moč, sliny, slzy.

Biologický materiál se dělí:

- a) biologický materiál lidského původu
- b) biologický materiál zvířecího původu
- c) biologický materiál rostlinného původu

Biologický materiál lidského původu je v kriminalistice nejčastěji zajišťovaná stopa. Vzniká na místech, kde se osoby pohybují, na předmětech, kterých se osoby dotýkají nebo kam tuto stopu nanesou.

Tyto stopy se dělí podle způsobu oddělení z lidského organismu:

- samovolně odloučený materiál bez použití násilí (moč, stolice, pot, sliny, zvratky, nosní sekret, slzy, vypadlé chlupy a vlasy, ejakulát, poševní sekret, menstruační krev, plodová voda, placenta,
- biologický materiál oddělený z organismu násilím (krev, vytrhané či odstříhané vlasy, části tkání, orgánů a kostí
- biologický materiál pocházející ze zaniklého organismu (celá těla mrtvol nebo jejich části, kosterní nálezy, kosti, tkáně).

Biologický materiál zvířecího původu se zkoumá v případě, že není zjištěno, zda biologický materiál je lidského původu či zvířecího. Jakmile se zjistí, že se jedná o zvířecí materiál, dále není zpravidla zkoumán. Pouze v případech napadení člověka zvířetem, neoprávněné usmrcení vzácného druhu zvířete. V případech útěku nebezpečných zvířat ze zoologických zahrad se zkoumá biologický materiál zvířat pro zjištění trasy zvířete a jeho výskytu.

Biologický materiál rostlinného původu se v současné době zkoumá pouze ve výjimečných případech, kdy se zkoumají tabákové výrobky a identifikace rostlinných zbytků nalezených v souvislosti s vyšetřovanou událostí. V minulosti se zkoumaly rostlinné drogy, avšak v současné době lze drogy zkoumat chemickými metodami.

Biologické stopy se dále dělí dle původu:

- stopy pocházející z organismu pachatele,
- stopy pocházející z organismu oběti,
- stopy pocházející z organismu jiných osob – nezúčastněných,
- stopy pocházející z nejméně dvou osob tzv. „směsné biologické stopy“.

a) Vyhledávání a zviditelňování biologických stop

Biologické stopy se vyhledávají pomocí dobrého osvětlení nebo ultrafialového záření. Krevní stopy lze vyhledávat i postříkem luminolem, kdy krevní skvrna fluoreskuje nebo reakcí s o-tolidinem. Krevní stopa se zbarví do mordé až modrozelené barvy, avšak u těchto metod hrozí nebezpečí poškození biologické stopy. Dále jsou krevní stopy vyhledávány barvivem nazývaným Bluestar, kdy se rozpustí bílá a béžová tableta Bluestar v destilované vodě, předpokládaná krevní skvrna se touto tekutinou postříká a místo krevní stopy změní barvu na fosforově modrou. Tímto způsobem nedochází ke zničení biologického materiálu, lze tento postup opakovat na stejné skvrně.

b) Zadokumentování biologických stop

Před zajišťováním stop se musí provést fotodokumentace stopy - dokumentuje se velikost, tvar, barva a místo nálezů, což se následně přesně popíše do protokolu o ohledání místa činu. Tyto stopy, ať jsou viditelné či latentní, musí být zakresleny v náčrtku či plánku.

c) Zajištění biologických stop

- in natura – zajistí se celý předmět, na kterém se biologická stopa nachází nebo jeho část,
- na vatový sterilní tampon – vatovým sterilním tamponem se přetře místo biologické stopy, poté se vsune do označené ampule, a vloží do papírového sáčku,
- seškrábáním – do sáčku či obálky se stopa seškrábe ostrým předmětem.

Biologické stopy a jejich nosiče se ke zkoumání musí zasílat suché. Schnout se nechávají při pokojové teplotě na sterilním místě, aby nedošlo ke kontaminaci jinou biologickou stopou, nevysouší se na slunci, větráky ani dalším urychlujícím způsobem. Vatové tampony jsou v plastových uzavřených sterilních nádobkách ve tvaru zkumavek, po sejmutí biologické stopy tamponem se tampon vloží do platové zkumavky, řádně uzavře a pro vysoušení se odstříhne kousek platu z této zkumavky.

Při seškrábání biologické stopy se zajišťuje i podklad stopy - seškrábe se zvlášť samotná barva ze zdi, dveří, omítka, odebere se část zeminy. Seškrábaná stopa se zajišťuje do sterilních obalů či obálek k tomu určených.

Každá biologická stopa se zajišťuje zvlášť. Při práci s biologickými stopami musí být kriminalistický technik velmi opatrný, aby neznehodnotil stopy, pracuje ve sterilních rukavicích se sterilními nástroji. V okolí biologických stop je zakázáno jíst, pít, kouřit, nad biologickými stopami se nesmí mluvit, kašlat, kýchat. Biologické stopy mohou být zdraví nebezpečné, a při přímém kontaktu hrozí nebezpečí sepse či nakažení nebezpečnou nemocí.

Každá stopa musí být zajištěná zvlášť a řádně popsána, aby bylo zřejmé, o jakou stopu se jedná a kde byla nalezena.

Biologické stopy, u kterých je jisté, že pochází z člověka se zkoumají i v oboru kriminalistická genetika a odesílají se na genetickou expertizu ke zkoumání na Oddělení kriminalistické biologické a genetické expertizy. Takové zkoumání umožňuje zjistit DNA člověka a za vhodných podmínek jej jednoznačně identifikovat.

3.2.7 Balistické stopy

U balistických stop se zjišťují a zkoumají především střelné zbraně, střelivo a okolnosti, které souvisí se střelbou. Balistické stopy vznikají při použití střelné zbraně na místě činu, kdy se tyto stopy nenachází pouze na samotné zbraně, ale i na osobě, která ze zbraně vystřelila, v okolí výstřelu, na trase pohybu střely a na místě dopadu

střely a nábojnice. Tyto stopy zkoumá kriminalistická balistika, která se zabývá střelnými zbraněmi a jejich částmi, náboji a nábojnicemi, pohybem a účinkem střely, povýstřelovými zplodinami.

a) Vyhledávání balistických stop

Balistické stopy se vyhledávají na místě, kde došlo k trestné činnosti za užití zbraně a v okolí místa činu. **Zbraně a náboje** se nachází na místě předpokládané trasy pachatele, kterou z místa činu odcházel nebo při osobní prohlídce. **Nábojnice** se vyhledávají na místě činu a předpokládaném stanovišti střelce a na místě, odkud mohlo být vystřeleno. **Střely** se vyhledávají v těle usmrčené osoby či zvířete, v místech zasažených střelbou – zdi, stromy, zem, a dále v místech, kam se mohla střela odrazit. Střely se mohou nacházet ve velké vzdálenosti od místa střelby.

Dále se vyhledávají stopy na oděvech oběti či pachatele. **Povýstřelové zplodiny** se nachází na oděvech a rukou pachatele, na předmětech, které přišli do styku se zbraní v době výstřelu, pokud byla střelba z bezprostřední vzdálenosti, nachází se povýstřelové zplodiny na těle a oděvech oběti, a na těle popálení od zbraně a otisk její hlavně.

b) Zadokumentování balistických stop

Na místě, kde došlo ke střelbě, se nutné nejprve místo činu zadokumentuje fotograficky a topograficky. Zadokumentuje se místo nálezu zbraně, druh a typ zbraně, výrobní číslo, pokud je čitelné, výrobce, opotřebení, koroze, úpravy, důležité markanty na zbraní, stav pojistek, a zda je zbraň vybitá či nabitá v době nalezení. Zbraň se fotograficky zadokumentuje z obou stran s měřítkem.

c) Zajištění balistických stop

Po vyhledání balistických stop je nutné zajistit každou stopu samostatně, pouze náboje v zásobníku zůstávají v takovém stavu, jak byly nalezeny. Při zajištění zbraně je nutné ji vybit a zajistit náboje vložené ve zbraní.

Ačkoliv se na zbraní mohou nacházet biologické, daktyloskopické, pachové a další stopy, na místě činu se nezajišťují, tyto stopy zajistí kriminalistická laboratoř, kam je zbraň následně zaslána. Na místě se zajistí pouze volné stopy - chlupy, textilní vlákna, vlasy apod.

Zbraň se zajišťuje do schránky či papírové krabice, kde se řádně připevní a zafixuje, aby nedošlo během převozu k jejímu poškození a odpadání dalších stop, které se mohou na zbrani nacházet. Zbraň může být před vložením do krabice zabalena do měkkého plátna, buničitého papíru.

Dále se na místě zajistí zásobník, vystřelené i nevystřelené střely, nábojnice. Na žádnou ze zajištěných stop se nesmí sahat rukama bez rukavic. Před zajištěním každé věci je nutné fotografická a topografická dokumentace, s měřítkem.

Každá stopa musí být řádně popsána a popsáno místo nálezu. Nábojnice a střely se zajistí každá zvlášť do měkkého materiálu, aby nedošlo k jejich poškození a musí být též řádně popsány, aby nedošlo k zaměnění. Náboje v revolveru jsou zajištěny každý zvlášť, kdy jsou označeny číslem a taktéž je označena komora, ze které byl náboj vyjmut.

Střelbou poškozené oděvy se zajišťují do papírových sáčků, každá část se odděluje zvlášť papírem.

3.3 Srovnávací materiál

U většiny zajištěných stop je pro vyšetřování trestné činnosti důležité zajistit srovnávací materiál, který souvisí s vyšetřovanou událostí a je nositelem informace o ztotožňovaném objektu. U srovnávacího materiálu musíme mít naprostou jistotu, kterým ztotožňovaným objektem byl vytvořen.

Na místě činu po ohledání je nutné k zajištěným stopám zajistit i kontrolní otisky a bukální stěry (z dutiny ústní) osobám, které byly na místě činu přítomny, a je předpoklad, že se zajištěných stop dotýkaly před nebo po pachateli. Tyto osoby musí být řádně zadokumentovány a ztotožněny. Tento materiál, který nazýváme srovnávací, musí být řádně a nezaměnitelně označen. Jedná se o biologický materiál, který je zkoumán v oblasti kriminalistické genetiky.

Údaji, které označení obsahuje, jsou datum, čas a místo zajištění, případně údaje ke ztotožnění osoby, která srovnávací materiál poskytla. Pokud se na místě v době ohledání tyto osoby nebo další osoby užívající domácnost, nenachází, zjistí se na tyto osoby kontakt, a jsou následně předvolány na místně a věcně příslušné oddělení Policie ČR, k zajištění tohoto srovnávacího materiálu.

Kontrolní biologický stěr (bukální stěr z ústní dutiny) – vatovým tamponem se sejme z dutiny ústní stěr osobě přítomné na místě činu, který se zajistí proti znehodnocení, tento stěr se provede opakovaně na 2 tampony.

Nejčastějším srovnávacím materiálem jsou daktyloskopické otisky poškozených nebo jiných osob. Jedná se o tzv.: „KODO =Kontrolní Otisky Domácích Osob“, které jsou odebírány z prstů a dlaní obou rukou osoby nacházející se na místě činu u které není ani podezření, že by mohla být pachatel činu. Odběr se provádí nanesením daktyloskopické černě na prsty či dlaně, které jsou otisknuty na bílý papír či předtištěnou kartu. Zde musí být uvedena osobní data osoby, důvod odběru a Č. j. případu. Karty musí být tedy nezaměnitelně označena.

Dále se u osob zajišťuje srovnávací materiál v rámci zkoumání v oboru kriminalistická trasologie. Jedná se o otisky zubů, rtů, ušního boltce, v rámci zkoumání ručního písma – osobě se nechá napsat text, který se následně zkoumá se zajištěnou stopou, apod.

Srovnávací materiál se však nezajišťuje pouze u osob, ale i u věcí. V praxi se nejčastěji zajišťuje srovnávací materiál k expertize mechanoskopie, kdy se na místě činu jako srovnávací materiál zajistí podezřelé nástroje, kterými by mohla být páčána trestná činnost, jejich úlomky, odlomené části, dále se zajišťují vzorky výplně skříně, podkladový lak, lepicí pásy, hadry, náplasti, které mohly být použité ke spáchání trestného činu pachatelem.

Dále se zajišťuje srovnávací materiál ke stopám trasologickým, kdy se zajišťují boty, rukavice, kontrolní otisky pneumatik, kdy tyto předměty mohly být použity k trestné činnosti. Dále srovnávací materiál v oboru balistické expertizy, počítačové expertizy, apod.

Zajištěné stopy včetně srovnávacího materiálu, kdy každá stopa i každý srovnávací materiál musí být zvlášť zabalený, řádně označený, se zašle k expertize. Zde je zkoumáno, zda má stopa a srovnávací materiál shodné znaky, a byl srovnávací materiál využit ke spáchání trestné činnosti, a dále se využije srovnávací materiál zajištěný u osob v domácnosti k vyloučení těchto znaků ze zajištěných stop.

Následně jsou tyto stopy a srovnávací materiál zaslány do sbírky, kde jsou uloženy do doby skartační lhůty spisového materiálu či objasnění trestní věci. Srovnávací materiál domácích osob se vyřadí ze sbírky.

Sbírky:

Kriminalistický ústav Praha

Ústřední sbírky vedené Kriminalistickým ústavem Praha

Krajské sbírky

Sbírky znaleckých pracovišť Policie

Studijní sbírky

3.4 Identifikační úkony⁹

Pro předcházení, odhalování a vyhledávání trestné činnosti je policejní orgán povinen provádět u zájmových osob identifikační úkony, a to v následujících případech jde-li :

1. o osobu, u níž je provedení identifikačních úkonů potřebné k objasnění a prověření skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin,
2. o osobu, která byla obviněna ze spáchání trestného činu nebo osoba, které bylo sděleno podezření ze spáchání úmyslného trestného činu,
3. o osobu, která se nachází ve výkonu trestu odnětí svobody ze spáchání úmyslného trestného činu,
4. o osobu, již bylo uloženo ochranné léčení nebo zabezpečovací detence,
5. o osobu nalezenou, po níž bylo vyhlášeno pátrání a jejíž svéprávnost je omezena,
6. o osoba, která odmítla nebo nemůže prokázat svou totožnost,
7. o mrtvolu neznámé totožnosti, část těla neznámé totožnosti nebo kosterní nález neznámé totožnosti,
8. o osobu, která se pohybovala na místě činu, nebo bezprostředně před jeho spácháním nebo bezprostředně po spáchání, a na místě mohla zanechat stopy, dále osoba biologicky příbuzná s hledanou či pohřešovanou osobou a osoba, jež se má za účelem zjištění pachatele trestného činu dobrovolně podrobit plošnému provádění identifikačních úkonů,
9. o osobu, o níž je policii známo, že její totožnost byla zneužita jinou osobou, a z důvodu předejití dalšího zneužití projevila zájem podrobit se identifikačním úkonům.

⁹ČESKO. ZPPP 250/2013 o identifikačních úkonech

Souhrnně lze identifikační úkony označit jako úkony, během kterých se snímají daktyloskopické otisky, provádí se měření těla, pořizuje se třídílná fotografie, fotografie tetování a dalších zvláštních znamení, zjišťují se tělesné znaky osoby, odebírají se biologické vzorky pro genetickou expertizu, pořizují se obrazové, zvukové a další záznamy. Tyto informace jsou následně řádně vloženy do Informačního systému FODAGEN, včetně přesného popisu osoby, jména, příjmení, přezdívky, data narození.

4 ČINNOST POLICISTŮ NA MÍSTĚ ČINU

Činnost policistů na místě činu je vymezena jednak zásadami a doporučeními kriminalistiky, zákonnými normami jako je Trestní řád a právními normami nižší právní síly, kterými jsou zejména závazné pokyny Policejního prezidia PČR. K tomu přistupují i jejich praktické zkušenosti, teoretické znalosti, jejich schopnosti a dovednosti. Při příjezdu na místo činu by měli policisté vědět, jak se na místě mají chovat, kde se pohybovat, jak poučit oběti trestného činu, znát zásady pro ohledání, aby nezničily stopy na místě, a umět určit, jaká činnost je v danou chvíli na místě prioritní, aby nedošlo k další škodě.

4.1 Zásady (doporučení) pro ohledání:

Při zajišťování stop je zakázáno na místě činu

- a) jíst,
- b) pít,
- c) kouřit,
- d) kašlat,
- e) kýchat,
- f) používat vybavení domácnosti,
- g) ničeho se nedotýkat (vyjma poskytování první pomoci nebo zabránění dalším škodlivým následkům).

Každou zajištěnou stopu nesmí kriminalistický technik ani žádná jiná osoba po zajištění znehodnotit, a musí ji řádně zajistit do vhodného obalu, který je již označen nebo jej ihned po zajištění nezaměnitelně označí tak, aby nedošlo k záměně stop.

Na místě činu je důležitá spolupráce policistů a všech dalších zasahujících složek pro ochranu života a zdraví osob, správná práce na místě činu, zjištění a zadržení pachatele, zabránění v pokračování další trestné činnosti apod.

Důležitou skutečností je, zda na místo činu vyjíždí sám policista, ve dvou nebo zda na místo činu přijede celá výjezdová skupina služby kriminální policie.

Pokud jede na místo policista sám, zkontaktuje se s oznamovatelem, zjistí veškeré informace, provede sám ohledání místa činu, zajistí stopy na místě činu,

zpracuje náčrtek, pořídí fotodokumentaci místa činu, provede šetření v okolí místa činu a následně na oddělení zpracuje veškerou dokumentaci.

Pokud se na místo dostaví dva policisté, tuto činnost si rozdělí, kdy jeden z policistů ohledá místo činu a provede šetření v okolí místa činu, a druhý zjišťuje informace od oznamovatele.

Výjezdová skupina se na místo činu dostaví (v praxi) pouze v případě, kdy se na místě nachází kriminalistické stopy, které na místě činu zajistí technik, vedoucí výjezdu spolu se zesílením dozorčí služby zjistí informace od oznamovatele, provedenou společně šetření. Následně si zesílení dozorčí služby převezme od kriminalistického technika zajištěné stopy.

4.2 Fáze činnosti na místě činu

O spáchání trestné činnosti se nejprve z policejních složek dozví od operačního střediska či osobně místně příslušná hlídka, která následně podává informace dalším policejním orgánům a vyžádá si na místo policejní složky, které jsou pro danou trestnou činnost na místě třeba. Z toho důvodu je upravena činnost na místě činu do fází, podle kterých by se zasahující policejní složky na místě měli řídit. Jedná se o fáze:

- před výjezdem na místo
- po příjezdu na místo činu (dále jen MČ)
- během ohledání místa činu
- po ohledání místa činu
- po návratu na základnu

4.2.1 Před výjezdem na místo

Policisté, než vyjedou na místo činu, by měli mít k dispozici důležité informace místě a protiprávním jednání. Tedy, kde se místo protiprávního jednání nachází, zda zde stále probíhá, jaká je přístupová cesta k místu spáchání, informace k osobě pachatele a případné oběti, informace k případným svědkům a k provedeným úkonům ze strany policie nebo IZS.

Tyto informace by pro ně měli získat policisté na operačním středisku, pracovníci L 156 nebo L 112, kteří nejčastěji a jako první přicházejí do kontaktu s oznamovatelem události. Pokud se oznamovatel dostaví osobně, pak tyto informace od něj získávají policisté při výkonu služby nebo strážníci obecní a městské policie. Pokud tyto informace nebyly při oznámení zjištěny, dozorčí služba místně příslušného oddělení by se měla zkontaktovat s oznamovatelem, a tyto informace ihned zjistit.

Mezi základní informace řadíme zejména přesnou lokalizaci místa činu a události, počet pachatelů nebo obětí, zda je někdo z účastníků ozbrojen, je agresivní a zda je někdo zraněn. Pokud se jedná o objekt rozsáhlejší, v jaké části objektu se místo nachází, patro, číslo bytu, přístupová a odchodová cesta. Je-li na místě IZS, informace o rozsahu zásahu, o počtech zasahujících a o činnosti, kterou na místě provádějí. Je-li na místě NVS, pak informace o uzavírce, o evakuaci a o úkonech či požadavcích pyrotechnika.

Jde-li o volný terén, park, ulice, komunikace či parkoviště, patří mezi důležité informace, mezi kterými odbočkami se místo nachází či nějaké bližší pevné body, podle kterých by se mohla hlídka policie orientovat. Dále je možné místo vyhledat podle GPS souřadnic.

Oznamovatel musí být poučen o tom, aby se žádných věcí on ani žádné další osoby nedotýkaly, nic nepřemísťovaly, nic neuklízeli a v místě trestného činu se nepohybovali. Na oznámené místo by se hlídka policie měla dostavit co nejdříve, nezávisle na povětrnostních podmínkách, druhu trestné činnosti. Policie v návaznosti na další normy přednostně ohledává místa, kde došlo k násilí proti životu, zdraví a osobní svobodě osob, následují případy, kde vznikla škoda velkého rozsahu a pak se provádí ohledání u dalších případů oznámení tak, jak byla přijata.

4.2.2 Činnost po příjezdu na místo a prvotní úkony

Policisté, kteří přijedou na místo činu, musí provést prvotní úkony na místě činu. Tyto úkony zpravidla provádí hlídka Místního (Obvodního) oddělení Policie ČR. Následně se na místo činu dostaví Stálá výjezdová skupina Služby kriminální policie a vyšetřování (dále jen SVS SKPV), u přečinů za účasti zesílení dozorčí služby z Místního (Obvodního) oddělení Policie (dále jen MOP, OOP), která připraví a provede ohledání místa činu.

Mezi prvotní (neodkladné) úkony provedené hlídkou MOP, OOP řadíme:

- a) překažení probíhajícího trestního jednání a zajištění pachatele se provádí v případě, že se na místě nachází pachatel, policisté tuto osobu omezí na osobní svobodě, aby nespáchala další škody. Následně pachatele z místa činu eskortují na místně příslušné oddělení, kde provedou potřebné úkony a dokumentaci. Pokud během těchto úkonů policisté zjistí důležité informace k události, ihned o tomto vyrozumí policisty na místě,
- b) poskytnutí první pomoci – po příjezdu na místo by měla policie ihned zjistit, jaké osoby jsou na místě, jejich počet, a zjistit jejich zranění. Poskytnout zraněným první pomoc, přivolat rychlou záchrannou službu,
- c) odvrátit hrozící nebezpečí musí policisté v případě, že zjistí hrozící nebezpečí výbuchu, únik škodlivých látek, rozšíření požáru, dle toho přivolat na místo hasičský záchranný sbor, technické služby, pyrotechnika, „elektrikáře nebo plynaře“, aj. specialisty,
- d) pronásledování podezřelé osoby a její zajištění nebo zadržení znamená, že policisté zjišťují pohyb pachatele, směr útěku, informovat o tom operační středisko, požádat o policejní posily na místo, a sdělit, jakým směrem by pátrání po pachateli mělo směřovat, zjišťovat od kolemjdoucích informace. Pokud se jedná o známou osobu pachatele, provést opatření v bydlišti,
- e) pátrání po čerstvé stopě se provádí za využití služebního psa, který pátrá po pachové stopě. Jedná o dobu bezprostředně po činu, a místo, kde je možné, že se pachové stopy nachází,
- f) zjištění totožnosti účastníků, poškozených a svědků slouží k tomu, aby policisté získali přehled o přítomných osobách, provést lustraci osob, zjistit bližší informace k trestnému činu, poučit všechny přítomné osoby, zjistit, zda svědci udělali nějaké stopy a jaké, zda se dotýkali některých věcí po spáchání činu, kde se pohybovali na místě činu,
- g) předběžné zajištění místa činu zahrnuje činnost vedoucí k zajištění původního stavu místa bezprostředně po spáchání činu. Policisté musí vyklidit prostor od nepovolaných osob, zamezit vstupu neoprávněným osobám, vymezit VIP zónu, poučit svědky, zamezit osobám v manipulaci s předměty na místě činu a okolí, zamezit v manipulaci s dalšími předměty včetně mobilních telefonů, výpočetní techniky, kde lze předpokládat přítomnost stop. Na místo je oprávněna vstoupit

jen rychlá záchranná služba a hasičský záchranný sbor. Místo činu se zajistí páskou Policie ČR. V souvislosti s přítomností kriminalistických stop je nutné ve volném terénu zjistit směr větru, zhodnotit počasí a zamezit tak poškození či zničení stop na místě činu,

- h) splnění povinnosti hlášené služby - o zjištěných informacích musí policisté, kteří byli první na místě činu nebo kteří prováděli neodkladné úkony, podat hlášenou službu operačnímu středisku popř. dozorcí službě místně příslušného oddělení, dále sdělí, jaké prvotní úkony provedl a jaké je nutné ještě provést, a vyžádat si na místo SVS SKPV, která před příjezdem musí být též informovaná o situaci na místě činu.

Do příjezdu výjezdové skupiny zajišťuje místo činu hlídka, která zabraňuje vstupu osob na místo činu, kde je zároveň zakázáno jíst, kouřit, odhazovat nedopalky, odkládat oděvní svršky, manipulovat s předměty, používat sociální zařízení, zařízení místností, elektrická zařízení, manipulovat s tělem zemřelého.

4.2.3 Úkony prováděné SVS SKPV

Při příjezdu SVS SKPV na místo činu se policejní orgán, který velí této skupině a přebírá odpovědnost za ohledání, informuje se u policistů, kteří jsou již na místě činu o situaci na místě činu. Zjišťuje, jaké prvotní úkony byly provedeny, jaké jsou ještě nutné provést, a jaké během provádění prvotních úkonů vznikly změny na místě činu. Poté provede nebo se podílí na provedení prvotních úkonů, které ještě nebyly provedeny, vyžadované pomoci, předává hlášenou službu, předává informace, koordinuje práci.

Policejní orgán se následně seznámí se situací na místě, a to za účasti kriminalistického technika, sestaví plán ohledání, postup při ohledání, určí organizaci práce a doporučí kriminalistickému technikovi způsob ohledání místa činu, kterým následně vyhledává, zajišťuje a dokumentuje kriminalistické stopy. Je vybaven pomůckami a nástroji na zajišťování a vyhledávání stop.

Před vstupem na místo činu by měl být kriminalistický technik seznámen s prostory místa činu, trasou, kde procházely osoby, policisté, záchranáři a další osoby po spáchání trestné činnosti. Při ohledání místa činu a vstupu do těchto míst by měl kriminalistický technik použít ochranné pomůcky, rukavice při zajišťování stop.

Při organizaci a postupu přihlíží na roční období, denní či noční dobu, druh, závažnost a individuální charakteristiku trestní věci, k charakteristice místa činu,

rozloze prostoru (místa ohledání), k možnosti pátrání po horké stopě, silám a prostředkům, které jsou potřeba při ohledání, potřebě technických prostředků, potřebě znalců, apod.

Policejní orgán dále při organizaci a postupu určí policisty k provedení určitých úkonů a činností. K tomu si vyžádá policisty a určí vedoucího, který koordinuje ohledání určitých směrů a zón, kriminalistického technika k zajištění stop a předmětů, k pořízení fotodokumentace a videozáznamu místa činu, psavoda se služebním psem k vyhledávání stop a předmětů, identifikaci pachů, výbušnin, drog atd.

Před ohledáním místa činu se v rámci Policie ČR vyžádají potřebné informace k přítomnosti pultu centralizované ochrany a kamerového systému na místě činu. Pokud se na místě takový systém nachází, vyžádají součinnost pracovníků služby, která obsluhuje tato technická zabezpečovací zařízení, pokud bylo technické zařízení či operativní technika použita.

K ohledání se přibere nezúčastněná osoba, což je osoba, která je přibrána Policií České republiky během vstupu do obydlí a provádění na místě policejních úkonů, dále při osobní prohlídce. Osoba musí být důvěryhodná, přičemž se nepřibírá osoba, která byla či mohla být účastníkem nebo svědkem objasňované trestní věci, případně na ní může mít nějaký zájem. Nezúčastněná osoba musí být řádně poučena o mlčenlivosti, a postupu, který bude Policie na místě provádět, a o činnosti nezúčastněné osoby na místě.

Pokud je to nutné, využije se jiných dostupných prostředků, např. vrtulník, výsuvné žebříky, dron, GPS, termokamery, nočního vidění aj. vhodných technických prostředků.

4.2.4 Činnost během ohledání místa činu

I během ohledání místa činu by měli policisté MOP, OOP a SKPV zajišťovat místo činu a zamezit vstupu dalších osob, zjišťovat další možné informace k trestnému činu, ztotožňovat osoby na místě činu a v jeho okolí, poučovat osoby a vše si řádně zadokumentovat.

Výjezdová skupina SKPV má na místě činu jasně rozdělené úkoly. Technik vyhledává, zajišťuje a dokumentuje stopy, zjišťuje přístupovou a odchodovou cestu pachatele, způsob provedení činu. Vedoucí výjezdové skupiny vydává pokyny k provádění šetření v okolí místa činu, může zjišťovat další informace od svědků,

vyhledávat kamerové systémy a jejich majitele. Na základě poskytnutého kamerového záznamu Policii ČR mohou být zjištěny bližší informace k osobě pachatele.

Činnost policistů na místě činu zahrnuje následující znalosti:

- a) sedm kriminalistických otázek,**
- b) o základní zásadách ohledání**
- c) o taktice ohledání**
- d) způsobech ohledání**

Sedm kriminalistických otázek a získání odpovědí na ně, je základ vyřešení daného případu. Pro zjištění informací ke spáchanému činu provádí policisté ihned po příjezdu na místo šetření. Totéž provádějí v okolí místa činu a u možných svědků. V průběhu dotazování osob získávají odpovědi na sedm kriminalistických otázek, které zní: Kdo, Co, Kdy, Kde, Jak, Proč a Čím?

1. **Co** bylo spácháno? Při správně provedeném ohledání je možné odpovědět na tuto otázku přímo na místě činu, tedy zda se jedná o trestný čin a jaký, např: z výsledků ohledání učít, zda se jedná o vraždu, sebevraždu, náhlé úmrtí či nešťastnou náhodu.
2. **Kdy** byl čin spáchán? Ze skutečností či okolností zjištěných při samotném ohledání místa činu můžeme často dovodit dobu, kdy byl trestný čin spáchán, jedná se například o posmrtné změny na těle mrtvoly, stav topných těles, stav různých pokrmů, data korespondence apod.
3. **Kde** byl čin spáchán? V kriminalistické praxi se můžeme setkat s tím, že místo, kde vyšel čin najevo, nemusí být místem činu. Často tak dochází k ohledání širšího okolí a pozornost je věnována tzv. „negativním okolnostem“ (změny na místě činu, které jsou v logickém rozporu s informacemi o spáchaném trestném činu či informacemi zjištěnými s ohledáváním, např. na místě činu vraždy se nenachází žádné krevní stopy, ač by se zde nacházet měly, apod.).¹⁰
4. **Kdo** čin spáchal? Základním cílem práce orgánů činných v trestním řízení je zjistit pachatele trestného činu a usvědčit ho.
5. **Jak** byl čin spáchán? Informace a stopy zjištěné na místě činu nám napomáhají představit si samotný průběh činu a rekonstruovat ho, a to činnost pachatele i oběti během spáchání trestného činu.

¹⁰ CHMELÍK, J., *Ohledání místa činu*, PČR, Praha, 1995, s.11

6. **Čím** byl čin spáchán? Podle nalezených stop na místě činu lze nástroj, předmět, kterým byl čin spáchán, snáze určit. To je i významná okolnost pro pátrání po pachateli, neboť charakter použitých nástrojů, zbraní a prostředků umožňuje orgánům činným v trestním řízení vytvořit si představu o okruhu osob, v němž je třeba hledat pachatele.
7. **Proč** byl trestný čin spáchán? Motiv činu můžeme odvodit na místě činu z řady stop, pozornost je třeba věnovat také negativním okolnostem.

*Základní zásady ohledání místa činu*¹¹ stanovila na základě letitých praktických zkušeností kriminalistická věda. Mezi základní zásady ohledání kriminalistika řadí následující zásady:

1. **řízení ohledání jediným odpovědným vedoucím,**
2. **neodkladnost ohledání,**
3. **neopakovatelnost ohledání,**
4. **nezastupitelnost ohledání.**

Řízení ohledání jediným odpovědným vedoucím ohledání místa činu je ve většině případů týmová práce, kde jsou přesně vymezené úkoly a postupy, z toho důvodu je na místě důležité, aby ohledání místa činu bylo vedeno jedním vedoucím výjezdu, což bývá nejzkušenější a nejschopnější kriminalista zařazený na SVS SKPV. Ten kontroluje a úkoluje ostatní subjekty ohledání místa činu, aby nedošlo k zničení stop, důkazů a nevznikl chaos během ohledání místa činu, zmaření jeho účelu a výsledku. Činnost subjektů na místě musí být velmi dobře sladěna.

Neodkladnost ohledání spočívá v tom, že MČ musí být ohledáno v době, co nejkratší po spáchání činu. To znamená, že bezprostředně po získání informací o tom, že došlo k trestnému činu, musí být událost policisty prověřena a následně je nutné vyhledat, zajistit a zadokumentovat stopy z místa činu. Je tomu tak proto, že může být každá stopa v materiálním prostředí negativně ovlivňována, často podléhá rychle změnám a může nenávratně zaniknout.

V současné době se však velmi často stává, že se policie na místo nemůže dostavit ihned po získání informací o spáchání trestného činu, protože nedisponuje odpovídajícími silami a prostředky. Pokud hlídka policie prověřuje jinou událost, na kterou byla vyslána před událostí nově vzniklou, a pokud se pachatel nenachází na

11 PORADA, V., POLÁK, P., *Kriminalistika*, Plzeň, 2015, s. 24

místě činu, operační důstojník na místo nevysílá jiné hlídky, ale zadá prověřování hlídce, již vyslané na jiný případ. Stává se běžně, že ačkoliv je oznamovatel telefonicky operačním důstojníkem poučen, aby se vzdálil z místa činu, po příjezdu hlídky policie na místo, hlídka zjišťuje, že je již místo činu uklizené, zámky dveří vyměněné zámečnickem a stopy zničené. Poškozený hlídce na místě vysvětlil, že nechtěl čekat tak dlouhou dobu. Proto je třeba dodržovat tuto zásadu i v policejní praxi, pokud je to jen trochu možné.

Neopakovatelnost ohledání spočívá v tom, že na místě činu by při prvotním ohledání místa činu měly být řádně vyhledány a zajištěny všechny kriminalisticky upotřebitelné stopy. Důvodem je to, že po ohledání nelze nikdy uvést místo do původního stavu, jako bylo před ohledáním a také činností policistů může dojít ke zničení původních stop a vytvoření nových.

Ve většině případů opakovanost ohledání svědčí o nedůslednosti v činnostech na MČ a o neodpovědném přístupu policistů k ohledání. Toto však neplatí, pokud během vyšetřování vplynuly na povrch jiné důležité informace, které nebylo možné u prvotního ohledání předpokládat. Po tomto zjištění se provádí nové ohledání na novém místě činu.

Z tohoto důvodu je důležité, aby se na místě nacházely osoby, které místo činu znají, a aby sdělily policistům, jaké změny během spáchání trestného činu nastaly, a aby uvedli skutečnosti, podle nichž je možné určit předpokládanou cestu pachatele na místo činu i z místa činu, aby uvedly místa, kde mohl zanechat kriminalistické stopy, a ty mohli řádně vyhledat a zajistit.

Policisté by na místě neměli nic podceňovat, měli by řádně vytěžit osoby na místě činu a svědky. Musí se naučit správně hodnotit informace, které na místě získají. Měli by umět zapamatovat si a povšimnout si i jiných důležitých skutečností, např. chování poškozeného. Proto je tak důležitá řádná fotodokumentace na místě činu nebo jiný obrazový a zvukový záznam. Takový záznam lze opakovaně zpracovávat a vyhledat na něm podezřelé okolnosti, nesrovnalosti, atd.

Nezastupitelnost ohledání každé místo činu musí být řádně ohledané, i když máme mimo místa činu i další důkazní prostředky, přesto nemůže být ohledání místa činu nahrazeno jinými trestně procesními úkony, jakými jsou např. rekonstrukce, vyšetřovací pokusy, výslechy svědků nebo podezřelých, doznání pachatele.

Na místě činu musí být řádně zajištěny stopy i v případě, že se pachatel k činu při zadržení na místě k činu doznává. U pachatele se provedou identifikační úkony. Kdyby se toto neprovádělo, pachatel by mohl před soudem sdělit, že jej policie k doznání donutila, a o věci nic neví, a bez důkazů by byl zproštěn viny. Svědci z místa činu do soudního řízení mohou zapomenout podobu pachatele, zemřít nebo nemusí být k nalezení, mohou být již pachatelem či dalšími osobami ovlivněni, a mohou tak lživě vypovídat apod.

Taktika ohledání místa činu je předem logicky promyšlený postup pro zajištění optimálního využití všech metod a prostředků směřujících ke zjištění, hodnocení, zkoumání a fixaci skutečností důležitých pro objasňování a vyšetřování kriminalisticky relevantní události.¹²

Taktika ohledání je rozdělena do tří fází:

1. **orientační,**
2. **detailní,**
3. **závěrečná,**

1. *fáze* – orientační ohledání je zaměřeno na získání přehledu o místě činu, rozsah a hranice místa činu, kde bude ohledání prováděno, orientační a detailní fotodokumentace, rozhoduje se o nejvhodnějším způsobu ohledání místa činu, vytváří se náčrtky, schémata, zajišťují se potřebné síly a prostředky.¹³

2. *fáze* – detailní ohledání je fáze, během které, pokud nebyl na místo v prvotních úkonech přivolán psovod, a je zde možnost vyhledání cesty pachatele dle pachové stopy, se uvede pes na pachovou stopu. Na místě činu se provede orientační, celková situační fotodokumentace a videodokumentace místa činu. Jako první na místo vstupuje kriminalistický technik, který zajistí stopy na místě činu, vše řádně zadokumentuje, provede polodetailní a detailní fotodokumentaci zajištěných stop, které následně vloží do připravených a označených obalů. Policejní orgán odpovědný za ohledání zpracuje náčrtek místa činu s vyznačenými místy zajištěných stop, zapisuje si do poznámek informace získané z jiných zdrojů, na pozdější vyhotovení protokolu o ohledání místa činu.¹⁴

¹² Dostupné z WWW:<<http://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/kriminalistika.pdf>

¹³ CHMELÍK, J. a kolektiv, *Rukověť kriminalistiky*, Plzeň, 2005, s. 16.

¹⁴ PORADA, V., a kolektiv, *Kriminalistika – teorie, metody, metodologie*, Plzeň, 2014, s. 308.

3. fáze – závěrečná fáze ohledání, během které výjezdová skupina vyhodnocuje výsledky a postupy ohledání, které použili. Pokud se na místě nachází tělo zemřelého, zajistí koroner odvoz těla zemřelého na soudní lékařství nebo na zdravotně bezpečnostní pitvu. Pokud koroner rozhodne, že pitva provedena nebude, zajistí odvoz těla do zdravotnického zařízení, do chladicího zařízení.¹⁵ Policisté provedou kontrolu úplnosti ohledání, zda se na místě nenachází stopy, které byly přehlédnuty, či místa důležitá pro vyšetřování, která nebyla ohledána. Kontrolují se i podkladové materiály, zda jsou úplně zadokumentovány. Pokud jsou zjištěny nejasnosti, ihned se doplní.

Kriminalistický technik poté předá zajištěné stopy na místě činu řádně označené policejnímu orgánu, který je zodpovědný za jejich odeslání ke zkoumání. Pokud se nebude konat opakované ohledání místa činu, veškeré informace jsou kompletní, a nebude se provádět žádná další činnost na místě činu policisty, rozhodne policejní orgán o ukončení úkonů.

Způsoby ohledání místa činu kriminalistická odborná literatura uvádí, že policisté mohou provádět ohledání místa činu následujícími způsoby:

- a) koncentrický – ohledání se provádí ve tvaru spirály, kdy se začíná na okraji místa činu a postupuje se směrem do středu, nejčastěji se tento způsob využívá u ohledání místností,¹⁶
- b) excentrický – tento způsob ohledání je též ve tvaru spirály, avšak ohledání začíná uprostřed místa činu a končí na okraji. Tento způsob je využíván u násilných trestných činů, kdy začátek je u těla zemřelého.¹⁷
- c) frontální – ohledání místa činu v rojnici, kdy jsou rozestavěné osoby mezi hranicemi místa činu a postupují vpřed. Druhá rojnice může jít z opačné strany. Jedná se o ohledání v terénu.¹⁸
- d) rajónový – místo činu je rozděleno do několika sektorů, které se postupně ohledávají. Jedná se též o ohledání místa v terénu. Může se ohledávat i několik sektorů současně.¹⁹

15 ČESKO. Zákon č. 372/2011 Sb. o zdravotních službách. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011.

16 CHMELÍK, J. a kolektiv, *Rukověť kriminalistiky*, Plzeň, 2005, s. 16.

17 CHMELÍK, J. a kolektiv, *Rukověť kriminalistiky*, Plzeň, 2005, s. 16.

18 HLAVÁČEK, J., PROTIVÍNSKÝ, M., *Praktická kriminalistika*, Praha, 2006, s. 13.

19 HLAVÁČEK, J., PROTIVÍNSKÝ, M., *Praktická kriminalistika*, Praha, 2006, s. 13.

- e) kruhový – jeden konec řady ohledávajících je uprostřed místa činu, a druhý na okraji místa ohledání. Okraj řady ohledávajících opisuje kružnici a vyhledává kriminalistické stopy.²⁰

4.2.4 Činnost po ukončení ohledání

Po provedení prvotních úkonů na místě činu, ohledání místa činu a řádném zajištění veškerých stop na místě činu, si policejní orgány provádějící ohledání místa činu, zkontrolují úplnost ohledání, shrnou výsledky, dokumentaci, a pokud je třeba, doplní chybějící úkony či dokumentaci. Rozdělí zvláště předměty určené ke zkoumání od předmětů, které nebudou zkoumány. Předměty určené ke zkoumání se zabalí a označí, aby nedošlo k poškození a záměně, a poté si je převezme k následnému odeslání od kriminalistického technika policejní orgán odpovědný za ohledání, a rozhodne o vrácení předmětů, které zkoumány nebudou.

Nachází-li se na místě předměty, které nelze zajistit (vysoká hmotnost, velké rozměry, apod.), označí se, zadokumentuje jejich vzhled a umístění. Následně o jejich zkoumání rozhodne policejní orgán s kriminalistickým technikem či kriminalistickým expertem. Poškozené osoby a svědci jsou policejním orgánem vyzváni k podání vysvětlení na určené místo v určitou dobu.²¹

V případě, že není potřeba opakovaného ohledání, výsledky jsou vyhodnoceny a je ukončeno ohledání místa činu, ohledávající policisté opustí místo činu. Policisté zařazení na SVS SKPV a z MOP (OOP) odjedou na základnu k sepsání protokolů a vložení pořízené dokumentace do informačního systému Policie ČR (dále jen IS). Pokud je nutné zajistit ještě další úkony na místě (vyčkat na příjezd pohřební služby, zapečetit byt, odstranit zajišťující pásy Policie, vyčkat na příjezd odtahové služby, apod.), provádí toto hlídka Místního (Obvodního) oddělení Policie.

4.2.5 Činnost po návratu na základnu

Policejní orgán odpovědný za ohledání místa činu po návratu na základnu předá důležité informace operačnímu důstojníkovi (pokud již tak neučinil). Pokud se na místě nacházel zemřelý, zařídí vyrozumění osoby blízké o tragické události, založí číslo jednacích do IS Policie, tedy do Evidence trestního řízení, což je databáze spisového

²⁰ NĚMEC, M., a kolektiv, *Ohledání a práce na místě činu*, Praha, 2006, s. 27.

²¹ ČESKO. Předpis č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním (trestní řád). In Sbírká zákonů, Česká republika.

materiálu Policie ČR (dále jen ETR), s přesnou právní kvalifikací dle trestního zákoníku, popisem deliktu, určením lokality.

Dále se do IS vloží informace o osobách – oznamovatel, poškozený, (ne)známý pachatel, svědek, prověřovaný, o úmrtí osoby, a o dalších osobách, které se nacházely na místě činu, podaly nějaké informace nebo byly na místě přítomny. Tyto osoby, se v ETR, po založení do programu ztotožní. Do tohoto IS se vloží vozidla zakomponovaná v tomto činu, věci, které byly odcizené, nalezené, zajištěné, stopy zajištěné na místě činu s popisem místa zajištění, totožnost osoby, která byla na místě omezena na osobní svobodě, apod. Dále policejní orgán sepíše Protokol o ohledání místa činu a Úřední záznam o skutečnostech, které získal během ohledání místa činu, které jsou součástí spisového materiálu.

5 DOKUMENTACE VÝSLEDKŮ ČINNOSTI POLICISTŮ Z MÍSTA ČINU

Výsledná činnost policistů na místě činu by měla přinést co nejvíce informací ke spáchanému trestnému činu, zejména k jeho provedení, k jeho znakům, k činnosti pachatele na MČ, k jeho schopnostem a dovednostem, k roli oběti a motivu spáchání.

Výslednou činností by mělo být také zajištění všech stop, které jsou zřejmě místně, časově i v příčinné souvislosti s kriminalisticky relevantní událostí nebo to policisté provádějící ohledání o těchto stopách může důvodně předpokládat. Výsledkem je také kompletní dokumentace činnosti policejního orgánu, ve které jsou zachyceny úkony na MČ, stopy a případně osoby, které se zde nacházely a po MČ se pohybovaly.

Dále policista (policejní orgán) musí tuto činnost a provedené úkony administrativně zpracovat, což zahrnuje:

- a) zpracování „Protokolu o ohledání místa činu“
- b) zpracování dožádání o provedení expertizního zkoumání zajištěných a zabalených stop z MČ atd.

5.1 Dokumentace ohledání

„Kriminalistická dokumentace pomocí prostředků fixace vyjadřuje průběh a výsledek vyšetřované události a zjištění všech relevantních skutečností na místě této události. Jedná se o popis provedené činnosti s celkovým obrazem situace místa vyšetřované události a také vlastností, stavů a znaků jednotlivých prvků, a to formou stanovenou zákonem a za použití nejvhodnějšího a optimálního systému metod kriminalistické praktické činnosti“.²²

Kriminalistická dokumentace je důležitá, aby měly kriminalistické stopy a jiný materiál důkazní hodnotu. Proto musí být zhotovena tak, aby každý, kdo ji studuje, ač na místě činu nebyl, pochopil, o jaké místo činu se jedná, k jakému činu zde došlo, kde a jaké zde byly zajištěny stopy. Aby mohl zjistit osoby, jaké se nacházely na místě činu, jak místo činu vypadalo při ohledání a jak se měnilo, a další informace o postupu ohledání místa činu od začátku do konce.²³

²² CHMELÍK, J., a kolektiv. *Rukověť kriminalistiky*, Plzeň, 2005, str. 6.

²³ CHMELÍK, J., a kolektiv, *Rukověť kriminalistiky*, Plzeň, 2005, s. 16.

Kriminalistická dokumentace má zásady, které musí splňovat:

- musí zobrazovat situaci na místě činu,
- musí fixovat způsoby metody a prostředky prováděných úkonů,
- musí poskytovat přesný obraz o průběhu a výsledku prováděných úkonů a činností v prostoru, čase a daných podmínkách,
- musí umožnit, aby díky ní byla obnovena původní situace na místě činu,
- musí umožňovat názornou představu o všech zadokumentovaných okolnostech, a to komukoli, kdo bude tuto dokumentaci později využívat.

Dokumentace ohledání místa činu obsahuje:

- a) protokol o ohledání místa činu
- b) fotodokumentace, videodokumentace
- c) topografická dokumentace
- d) úřední záznam

a) Protokol o ohledání místa činu²⁴

Policejní orgán, který je zodpovědný za ohledání místa činu, po příjezdu na základnu a založení čísla jednacního sepiše o průběhu a výsledcích ohledání „Protokol o ohledání místa činu“. K tomuto protokolu se jako jeho nedílná součást připojuje fotodokumentace, videodokumentace (pokud byla pořízena během ohledání místa činu na místě) a topografická dokumentace.

Do protokolu o ohledání místa činu se sepíše pouze skutečnosti, které byly zjištěny během ohledání místa činu. Do protokolu o ohledání místa činu se nezapisují úvahy ani domněnky. Jedná se o objektivní zachycení průběhu a výsledků ohledání.

Protokol o ohledání místa činu má 3 části – úvodní, popisnou a závěrečnou. V ***úvodní části*** se sepíše informace, kdy bylo ohledání započato (datum a čas), kdo ohledání místa činu provedl, kdo byl ohledání místa činu přítomen (oznamovatel, poškozený, svědek, nezúčastněná osoba, výjezdová skupina), popíše místo ohledání (přesná adresa, patro v domě, číslo bytu, souřadnice místa činu), podmínky ohledání (denní/noční doba ohledání, povětrnostní podmínky v místě činu, teplota na místě činu, exteriér/interiér, viditelnost v době ohledání na místě činu, a další možné informace,

²⁴ ČESKO. ZPPP 100/2001 - ke kriminalistickotechnické činnosti Policie ČR, čl. 26 Protokol o ohledání

kteřé by mohly ovlivnit ohledání), způsob ohledání (koncentrický, excentrický, frontální, rajonový).

V *popisné části* je nutné popsat místo činu. Jedná se o popis místa činu, příjezdových a přístupových cest, poškození objektu, věci či stop zjištěných během příchodu na místo činu. Uvádí se zde další zjištěné skutečnosti, jakými jsou popis okolí místa činu, příchodová trasa pro ohledání, popisuje se cesty příchodu a odchodu pachatele. Tato část obsahuje také přesný popis místa činu, kde se nachází důležité objekty ohledání, jakými jsou věci, nábytek, nástroje, stopy, včetně stop, které byly na místě zajištěny, jejich přesný popis. Na místě činu je důležité si vyhradit výchozí bod měření a pomocný bod měření (pevné body, jejichž umístění se dle předpokladů nebude v blízké době měnit, např. zárubně dveří, sloup veřejného osvětlení, roh domu, skála či velký kámen, kdy se musí přesně popsat, jaká místa jsou tímto výchozím bodem měření) a od těchto výchozích bodů se měří a zapisuje do protokolu umístění věci, zajištění stop, tělo zemřelého a další, kdy se od tohoto bodu popisuje naměřená vzdálenost dané věci či stopy. Popisuje se v této části, jak byly dané věci, stopy či tělo zemřelého nalezeny v době ohledání místa činu.

V *závěrečné části* jsou popsány důležité informace, které byly zjištěny během ohledání místa činu a v průběhu šetření na místě činu a v jeho okolí. Zde se uvádějí informace o tom, zda se v okolí místa činu nachází kamerové systémy a kde jsou umístěny kamery. Zda se na místě nacházely kriminalistické stopy, kolik a jaké a jejich umístění, místa zajištění a zda budou odeslány k expertize. Obsahem jsou i informace o tom, zda byla pořízena další dokumentace na místě činu (fotodokumentace, videozáznam, topografická dokumentace). V závěrečné části se dále zaznamená čas, kdy bylo ohledání místa činu ukončeno – datum a čas, a údaje o osobách, které byly přítomny na místě činu a o tom, kdo ohledání provedl. Každá osoba musí protokol na konci závěrečné části podepsat.

Fotodokumentace a videodokumentace jsou, mimo výše uvedené dokumentace, důležitou součástí protokolu o ohledání místa činu. Pořizování fotografické dokumentace a jiného obrazového záznamu, je objektivní zachycení všech důležitých okolností na místě činu. Soubor fotografií z místa činu doplňuje protokol o ohledání

místa činu. Důležité objekty zachycené na fotografiích musí být vyznačeny i v protokolu o ohledání místa činu a v náčrtku zpracovaném na místě činu. Na fotografiích by neměly být zaznamenány žádné osoby ani předměty, které na místě původně nebyly, protože místo činu musí být zachyceno vždy v původním stavu.

Fotografie se pořizují s potřebnou rychlostí, aby nedošlo k znehodnocení stop působením povětrnostních podmínek, průchodem mnoha lidí místem činu a okolí, avšak plánovitě a systematicky, aby nedošlo k poškození jiných stop a předmětů na místě činu a neunikl pozornosti žádný důležitý předmět.

Fotodokumentaci pořizuje kriminalistický technik či kriminalistický expert, pokud se nachází na místě. V opačném případě pořizuje fotografie policejní orgán, který provádí ohledání místa činu.

Fotodokumentace obsahuje pět druhů fotografií:

- 1) Orientační**
- 2) Celková situační**
- 3) Polodetailní**
- 4) Detailní**
- 5) Celková přehledná**

Orientační fotografie zachycuje místo činu a jeho okolí ze vzdálenosti, přístupové cesty, možné vstupy na místo činu, orientační body.

Celková situační fotografie znázorňuje celkový vzhled místa činu z různých úhlů a stran, podrobné zachycení důležitých objektů a míst, kde se dané objekty nachází.

Polodetailní v dostatečném měřítku zachycuje důležité části a detaily spolu s objekty, které jsou v okolí.

Detailní obsahuje samostatné detaily věcí a jejich vlastnosti, detaily stop s přiloženým měřítkem, číslem, fotografie jsou zaznamenány bez okolních věcí.

Celková přehledná fotografie zobrazuje celkový pohled na místo činu po provedení ohledání místa činu. Na fotografii jsou zachyceny místa s číselným označením, kde byly zajištěny stopy a další důkazy.

Pracovník, který pořídil fotodokumentaci je zodpovědný za kvalitu a uložení. Fotografie z místa činu se nesmí jakkoliv pozměňovat či upravovat, žádná fotografie

se nemaže, na útvaru se vloží všechny fotografie pod číslo jednací, pod kterým je trestný čin veden. Poté se zkontroluje správné uložení fotografií, a následně je možné fotografie z fotoaparátu vymazat. Fotodokumentace se ukládá na CD či DVD, nebo na jiný disk.

Videodokumentace nebo DVD obrazový a zvukový záznam policisté provádějí za užití vhodného záznamového zařízení, kterým se zaznamená obrazový a zvukový záznam situace na místě činu, postup ohledání místa činu a důležitých informací zjištěných na místě činu. Při pořizování videodokumentace se postupuje obdobně jako při fotodokumentaci. Zaznamenají se přístupové cesty, dále celkový pohled na místo činu před ohledáním, poté jednotlivé úseky místa činu, důležité předměty a jejich části, umístění a poloha stop.

Videodokumentaci a fotodokumentaci pořizuje kriminalistický technik.

Topografická kriminalistická dokumentace

Je dokument nebo soubor dokumentů, který obsahuje informace o zhotovování a vypracovávání náčrtků, plánek a schémat, kde se znázorňují důležitá místa, terény a objekty místa činu²⁵.

Náčrtek je grafické vyjádření místa činu, kde jsou zachyceny rozměry, velikosti a vzdálenosti důležitých objektů. Využívá se číselných údajů - kvót. Náčrtek není zpracován v měřítku a zpracovává se na místě činu. Do náčrtku se zakreslují důležité stopy, zajištěné předměty a místa, které by mohly pomoci v objasnění věci a kvóty pro zhotovení plánu.

Stopy a předměty musí být označené stejnými čísly a názvy, jak jsou popsány v „Protokolu o ohledání místa činu“ a jak jsou popsány na obalech a sáčcích, ve kterých jsou uloženy. Číslo ani názvy se nesmí měnit!!!

Předměty, stopy a další důležitá místa v místnostech se před zakreslením do náčrtku měří od výchozího a pomocného bodu měření nebo ze dvou rohů nebo kolmo od dvou stěn. Ve volném terénu se musí určit výchozí bod měření, což je pevný bod. Pomocné body měření, od kterých se zaměřují všechny důležité předměty. Dále se v terénu využívá metoda pravoúhlých souřadnic, polárních souřadnic a protínání.

²⁵NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty*. Praha, 2004, s. 130.

Náčrtek obsahuje podkladový materiál pro zpracování plánu. Náčrtek se přikládá k „Protokolu o ohledání místa činu“, je jeho součástí, pokud není zpracován plán. Náčrtek podepíše všechny osoby, které podepsali „Protokol o ohledání místa činu“.

Náčrtek můžeme vytvořit ve čtyřech formátech, a to jako:

- a) orientaní
- b) situační
- c) polodetailní
- d) detailní

Orientační náčrtek obsahuje informace o umístění prostoru ohledání, orientační body, přístupové cesty, pozemní komunikace a okolí související s místy činu,

Situační náčrtek obsahuje hlavní objekty objasňující situaci na místě, důležité stopy a místa, odkud svědci trestnou činnost sledovali, stopy příchodu a odchodu pachatele,

Polodetailní náčrtek a detailní náčrtek v nich se zaznamená přesné umístění a zaměření stopy od výchozího bodu měření a pomocného bodu měření. Lze využít i překopírované či překreslené mapy, katastrální plány, půdorysy domů, avšak před jeho využitím se musí zkontrolovat jeho správnost.

Plánek je zhotovován na základně (MOP, OOP) za využití matematických a geometrických pomůcek a vhodného formátu papíru. Jde o přesné grafické vyjádření místa činu zhotovené v příslušném měřítku. Zpracovaný je za pomoci rýsovacích potřeb. Zpracovává se dle náčrtku. Výsledkem je vyhotovení plánu orientačního, situačního, polodetailního a detailního.²⁶

U plánu je důležité, aby se shodovaly s náčrtem v číselném označení stop, objektů a věcí. Vytvoří se dostatečně dlouhé měřítko a na vhodném místě se vyznačí šipkou sever. K popisu údajů v plánu se využívá legendy k zapsání důležitých věcí na místě. Plánek dále obsahuje spisovou značku, tedy Č. j. pod kterým je spis veden, název spisu, dále hodnost, jméno, příjmení zpracovatele, názvem útvaru a legendu.

²⁶ NĚMEC, M., *Kriminalistická taktika pro policisty*. Praha, 2004, s. 138.

V legendě, jsou uvedeny vysvětlivky na okraji plánu, které jsou označeny čísly shodnými s čísly zanesených předmětů, stop, míst, nebo jsou šipkami spojeny s daným předmětem, který je vysvětlován legendou, a popis, rozměry, umístění předmětů či stop jsou v legendě vypsány).

Schéma je grafické vyjádření okolí místa činu, kde se znázorňují rozvody vody, elektřiny, klimatizace apod. Vypracovává se stejným způsobem jako náčrtek a zároveň náčrtek nebo plán doplňuje.

Úřední záznam je to speciální písemnost, která přímo nespadá do kriminalistické dokumentace. Je však zásadním podpůrným spisovým materiálem k dané události, pokud je správně vyhotovena. Jedná se o písemnost, do které se zapíší veškeré zjištěné informace z místa události. Obsahuje ztotožněné osoby, které se na místě nacházely a důvody, proč tam byly, co zde dělaly. Je zde uvedeno o jaké osoby se jedná, zda jsou poškozené, prověřované, svědky, tlumočníky, zemřelý, či další osoby, které kolem místa procházely.

Úřední záznam obsahuje odpovědi na 7 kriminalistických otázek. Úkony, které policisté na místě události udělali, včetně zákonného odůvodnění. Je tu uvedeno, zda bylo místo činu předáno jinému subjektu a kterému.

V úředním záznamu by policisté měli popisovat pouze informace i úkony prováděny a zjištěny jimi samými, nikoliv domněnky. Úřední záznam musí obsahovat pouze takové informace, které byly policisty sepisujícími tento záznam spolehlivě zjištěny v danou dobu od daných osob nebo které vnímali osobně.

5.2 Zajištěné stopy a práce s nimi

Stopy zajištěné na místě činu musí být řádně označeny, každá stopa zajištěná zvlášť v obálce, sáčku, sklenici vložené do obálky, a zajištěné proti poškození během převozu. Každá stopa je označena číslicemi po sobě jdoucími, od čísla 1 po X. Na obálce či sáčku, do kterých se stopy balí, musí být vždy označení čísla stopy, číslo jednacích, druh stopy, místo nalezení a zajištění.

Tyto stopy jsou následně zaznamenány do ETŘ. Pokud je to třeba, stopy se odesílají spolu s protokoly - žádostí zaslány na odbor kriminalistické techniky a expertiz

(dále jen OKTE) či do kriminalistického ústavu (dále jen KÚ), kde provádí pracovníci specializovaných institucí znalecké posudky a odborná vyjádření. Na žádosti musí být vyznačeno, na jakou expertizu bude stopa zaslána a co žádáme se stopou provést. Ke stopám by měly být přiložené kontrolní stěry, otisky, a zaslány spolu se srovnávacím materiálem.

Řídí se zákonem č. 36/1967 Sb. o znalcích a tlumočnících, který je doplněn ZPPP č. 145/2010, o odborné způsobilosti k vykonávání znalecké a kriminalisticko-technické činnosti. Zde jsou vypsáni kriminalisticko-techničtí odborníci oprávněny provádět znalecká zkoumání, kdo je oprávněn provádět kriminalisticko-technickou činnost.

6 KAZUISTIKA

V této části práci bude odborné veřejnosti prezentován skutečný případ z policejní praxe, na němž bude představena problematika činnosti policistů běhempráce na MČ. V uvedených případech jsou uvedena fiktivní jména a místa, případná shoda je dílem náhody.

Tento případ napadl na Praze 3, dne 5. listopadu roku 2000. Ve 14:53 hod. volala pí Líná na L 158, kde uvedla, že našla svoji matku pí. Janu Novákovou v bytě v domě na Praze 3., ul. Koněvova 1234/103 ve druhém patře, mrtvou.

Tato informace byla předána na MOP Jarov a na místo byla vyslána hlídka k prověření oznámení. Hlídka ve složení pprap. B. Karlová a nstržm. L. Malý, se na místo dostavili v 15:00 hod. a zjistili, že se oznámení zakládá na pravdě. Provedli ověření životních funkcí, na bolestivé podněty nereagovala, nedýchala, tep nezjištěn. Proto požádali výjezd ZRS HMP, která přijela v 15:10 hod., vozidlo č. 123, MUDr. Karhulíková, která konstatovala smrt ženy.

Proto provedli hláskou službu a požádali o výjezd SVS SKPV OŘ PČR Praha III. Vzhledem k tomu, že byt byl zpřístupněn, hlídka nepožadovala výjezd k otevření bytu. Požádali také o výjezd koronera k ohledání těla zemřelé.

V 15:15 hod. se na místo dostavila SVS SKPV OŘ Praha III ve složení: velitel por. K. Veselý, technik: nprap. M. Smutný, vyšetřovatel: por. Bc. J. Plachý, kteří si od pprap. B. Karlové vyžádali jí zjištěné informace o případu. Kriminalistický technik násilím otevřel vchodové dveře a policisté zjistili, že v jedné z místností leží nehybné tělo ženy. V 15:20 hod. provedli hláskou službu a operačnímu důstojníku předali informace o případu. Vzhledem k okolnostem případu, věc začali šetřit jako násilné úmrtí, tedy jako vraždu.

V asi 15:25 hod. se na místo dostavila koronerka MUDr. J. Nová, která provedla ve spolupráci s kriminalistickým technikem a vyšetřovatelem ohledání těla zemřelé. Koronerka sdělila, že k úmrtí došlo zřejmě bez cizího zavinění, příčina na místě nezjištěna, více bude zjištěno po provedení zdravotně bezpečnostní pitvy. V předsíni se na zemi nacházela kaluž krve, a dále byly stříkance tmavě červené barvy, zřejmě krve, zjištěno orientační zkouškou nehemoglobin kriminalistickým technikem. Na zemi vedoucí ke dveřím toalety, a v obývacím pokoji se nacházel papírový kapesník potřísněn červenou tekutinou, který byl položen na skříňce. Dle koronera má zemřelá frakturu nosu, a právě z tohoto zranění mohla pocházet krev na různých místech bytu.

Fraktura byla zřejmě způsobena pádem ženy obličejem na podlahu. Žádné další zranění nebylo koronerem na místě zjištěno. Zda ke zranění došlo náhodou, zdravotním stavem poškozené nebo jinou osobou, koronerka nevyhodnotila.

ZDS MOP Jarov společně s policisty z SVS SKPV provedla ohledání místa činu. Na místě se nenacházely žádné kriminalisticky upotřebitelné stopy vedoucí k možné osobě podezřelého. Technik SVS SKPV na místě pořídil fotodokumentaci a videozáznam z ohledání MČ.

O zjištěné skutečnosti byla vyrozuměna dcera zesnulé, paní I. LÍNÁ, nar. 1950 v Jičín, trv. bytem Beranových 123, 100 00 PRAHA 1, PATROS negativní, která sdělila, že s paní Novákovou hovořila telefonicky dne 04. 11. 2000 v 12:00 hodin, avšak osobně jí viděla dne 03. 11. 2000, když u ní byla s manželem na návštěvě. Od paní Novákové odcházeli dne 03. 11. 2000 okolo 16:00 hodiny. Paní Nováková si již dlouhou dobu stěžovala na dušnost, slabost, únavu, léčila se s hypertenzí a onemocněním srdce, a na toto si stěžovala i dceři do telefonu.

Dnešního dne 05. 11. 2000 v 12:00 hodin se měla paní Nováková s paní Línou opět telefonicky zkontaktovat, avšak když paní Líná volala na telefon paní Novákové, nikdo hovor nepřijímal. Z toho důvodu přijela paní Líná s manželem panem Jeroným LÍNÝ, nar. 1945 v Litvínov, trv. bytem Beranových 123, 100 00 PRAHA 1, PATROS negativní, za paní Novákovou domů, klíče od bytu paní Novákové měla u sebe, odemkla si a našla svou matku ležící na břiše v předsíni na podlaze s pravou rukou pod čelem. V okolí hlavy zemřelé byla kaluž krve. Pan Líný uvedl, že po vstupu do bytu a poté, co objevili tělo, zkontroloval životní funkce paní Novákové. Zjistil, že paní Nováková nejeví známky života a tělo je již ztuhlé, z toho důvodu pan Líný zavolal na linku 155, kde oznámil úmrtí osoby. Přesto se pokusil o oživení pí. Novákové, a během zjišťování životních funkcí pan Líný potřísnil krví dveře skříně, u které tělo leželo.

Dle paní Líné a pana Líného nejevil byt žádné změny od doby, kdy byli dne 03. 11. 2000 u paní Novákové na návštěvě, vše bylo na svém místě. Pouze za vstupními dveřmi v předsíni byly shozeny ze skřínky některé věci na podlahu.

Paní Líná byla vyzvána k podání vysvětlení dle ustanovení § 158 odst. 7 tr. řádu, načež ona i její manžel uvedli, že nejsou schopni podávat vysvětlení, a nemohou v tuto chvíli sdělit, kdy by se mohli dostavit na MOP Jarov. Paní Líná byla poučena, aby byla kontaktní na svém mobilním telefonu, a když bude potřeba, zpracovatel se s ní telefonicky zkontaktuje a domluví se termín podání vysvětlení.

Po ohledání místa činu odvezla pohřební služba Helfi tělo zemřelé na zdravotně bezpečnostní pitvu do Nemocnice Na Bulovce. Paní Líná sdělila, že pohřeb bude zajišťovat ona, z toho důvodu jí byl předán občanský průkaz zemřelé, a s sebou si vzala oděvy zemřelé na pohřeb. Byt byl za účasti hlídky zajištěn a zapečetěn.

Klíče od bytu paní Líná vydala hlídce, kdy se jednalo o 1 svazek se třemi klíči -1 x FAB (zn. KOVODILO PRAHA), 1 x zn. VAMA, 1 x malý zn. RONIS, dále zde byl přívěsek kříže modré barvy, toto vše bylo na jednom kovovém kroužku.

Na místě nebyla technikem zajištěna žádná stopa, pouze pořídil fotodokumentaci. Zesílení dozorcí služby si povšimla v bytě nejasností. Rohožka, na které měla zemřelá hlavu, byla vždy (dle oznamovatelky) umístěna u vstupních dveří do obývacího pokoje, na části rohožky byla krev, na druhé části světle žlutá tekutina podobná moči, v obývacím pokoji se nacházel papírový kapesník se stopy krve, kapky krve se dále nacházely za vstupními dveřmi do bytu, a vedly k toaletě, avšak na toaletě nebyly žádné stopy krve. Výjezdová skupina však přenechala věc na místním oddělení jako náhlé úmrtí, a žádné další ohledání nebylo provedeno. Zesílení dozorcí služby provedla svou vlastní fotodokumentaci z důvodu snadnějšího sepsání Protokolu o ohledání místa činu. Byt byl následně zapečetěn. Zpracovateli tohoto spisového materiálu však bylo nejasné, že dle fotodokumentace kriminalistického technika chybí v bytě klíče od vstupních dveří do bytu zemřelé. S dcerou zemřelé šel zpracovatel zkontrolovat byt opakovaně, kde klíče nalezeny skutečně nebyly, kukátko vstupních dveří bylo otevřené. Po provedeném dalším šetření a zaslání pitevní zprávy byl spis postoupen na SKPV pro podezření ze spáchání zločinu vraždy.

Již od příjezdu hlídky na místo byly zjištěny nejasnosti, na které byla při příjezdu SVS SKPV upozorněna. Tato však na informace o nacházejících se stopách krve nebrala v úvahu. Technik uvedl, že se na místě nenachází žádné kriminalistické stopy, které by bylo možné zajistit k případné expertize, a pořídil pouze fotodokumentaci, kde tyto kapky krve nebyly zadokumentovány. Informaci o špatném umístění rohožky nebrala SVS SKPV na vědomí, jelikož dle velitele výjezdu mohla být rohožka přemístěna již dříve, aniž by si toho příbuzní povšimli. K dalšímu šetření zpracovatelem byla užita fotodokumentace zesílení dozorcí služby, která obsahovala bližší informace o místě činu a stopách krve.

Na fotografiích bylo zjištěno, že klíče od bytu paní Novákové se v bytě nenachází, ač v bytě být měly.

Ačkoliv je SVS SKPV nejčastěji přivolána k případům náhlého úmrtí, měla by každé úmrtí vyšetřovat tak, jako by se jednalo o násilný trestný čin, a to až do chvíle, dokud se nepotvrdí náhlé úmrtí bez cizího zavinění.

Nejedná se však pouze o případ náhlého úmrtí, ale každý trestný čin by měl být řádně prověřen.

Zajištěny by měly být všechny stopy, včetně takových, které na první pohled nemusí mít s činem nic společného. Na místě by měla být provedena řádná fotodokumentace a videodokumentace.

SVS SKPV a další policisté na místě ohledání by měli provést šetření v okolí místa činu.

ZÁVĚR

V této práci bylo dosaženo vytyčeného cíle, seznámit odbornou veřejnost s problematikou práce policistů na místě činu, představit úkony, které provádějí, seznámit ji s odbornými názvy i právní úpravou této problematiky. Rovněž došlo k objasnění terminologie, která se týká kriminalistických stop a místa činu.

Práce byla rozdělena do šesti kapitol. V první kapitole jsou stanoveny cíle a metodika práce. Druhá kapitola je zaměřena na vysvětlení pojmů obsažených v práci a právní úpravu. Ve třetí kapitole jsou uvedeny poznatky z ohledání místa činu a zajišťování kriminalistických stop. Čtvrtá kapitola obsahuje činnost policistů na místě činu. Pátá kapitola je zaměřena na prezentaci dokumentace z MČ její druhy i provedení. Šestá kapitola obsahuje prezentaci reálné kauzy, na které je ukázána činnost policistů v reálném prostředí a výsledky jejich práce.

Vzhledem ke zjištěným teoretickým poznatkům v oblasti práce na místě činu a k reálnému provedení ohledání MČ a další činnosti policistů na MČ, pro zlepšení práce navrhuji:

1. Větší důkladnost na místě činu, zajišťovat všechny kriminalistické stopy, provádět řádnou fotodokumentaci a videodokumentaci, nepodceňovat situaci.
2. Celoživotní vzdělávání, kurzy, kvalitnější výuka na policejních školách se zaměřením na praktickou část.

Lze tedy konstatovat, že činnost policistů na místě činu je často komplikovaná, složitá, že musí být předem řádně promyšlená a policisté musí prvotně reagovat na závažná zjištění již v průběhu práce na MČ. K tomu jim slouží technické prostředky pro komunikaci s řídicím centrem, operačním důstojníkem, který reaguje na požadavky z místa činu.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

1. HLAVÁČEK, J., PROTIVINSKÝ, M., Praktická kriminalistika, Praha : Kriminalistický ústav Praha Policie ČR, 2006, s. 240 s.
2. CHMELÍK, J. a kolektiv, Rukověť kriminalistiky, Plzeň : Aleš Čeněk, 2005, 532 s., ISBN 80-96898-36-9.
3. CHMELÍK, J., Ohledání místa činu, druhé přepracované vydání, Praha : Policie ČR – úřad vyšetřování pro ČR, Ministerstvo vnitra ČR – odbor personální práce a vzdělávání, 1999, 86 s.
4. NĚMEC, M. a kolektiv, Ohledání a práce na místě činu, Praha : Policejní akademie ČR, 2010, 132 s., ISBN 978-80-7251-337-6.
5. NĚMEC, M. Kriminalistická taktika pro policisty. Praha : EUROUNION, 2004, ISBN 80-7317-036-1.
6. PORADA, V., a kolektiv, Kriminalistika – teorie, metody, metodologie, Plzeň : Aleš Čeněk, 2014, 459 s., ISBN 978-80-7380-490-9.
7. PORADA, V., POLÁK, P., Kriminalistika, Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, 510 s., ISBN 978-80-7380-558-6.

PRÁVNÍ PŘEDPISY

1. ČESKO. Předpis č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním (trestní řád). In Sbírka zákonů, Česká republika.

2. ČESKO. Předpis č. 100/2001 Závazný pokyn policejního prezidenta ke kriminalistickotechnické činnosti Policie ČR, Česká republika.
3. ČESKO. Předpis č. 100/2001 Závazný pokyn policejního prezidenta o identifikačních úkonech, Česká republika.

INTERNETOVÉ ZDROJE

1. ČESKO. STŘEDNÍ ODBORNÁ ŠKOLA. Kriminalistika [online]. PIXMEDIA. [cit. 2017-02-019]. Dostupné z WWW: <<http://http://www.sosoom-zlin.cz/>>.

PŘÍLOHY:

Příloha 1.

Protokol o ohledání místa činu

(§ 113 trestního řádu)

I.

Ohledání provedli:

prap. Klára Beranová DiS., inspektor

Ohledání přítomni:

Irena LÍNÁ, nar. 11. 11. 1950 v Jičín, trv. bytem Beranových 123, 100 00 PRAHA 1

Jeroným LÍNÝ, nar. 01. 01. 1945 v Litvínov, trv. bytem Beranových 123, 100 00 PRAHA 1

NOVÁKOVÁ JANA NÁHLÉ ÚMRTÍ

Začátek ohledání:

05.11.2000 v 14:50 hod.

Místo ohledání:

PRAHA, ul. Koněvova 1234/103, 2. patro, byt č. 6

Podmínky ohledání:

denní doba, dobrá viditelnost, sucho, interiér, teplota 22°C

II.

Předmětem ohledání je tělo zemřelé paní **Jana NOVÁKOVÁ**, nar. 01.01.1931 v Lhota, trv. bytem Koněvova 1234/103, 130 00 PRAHA 3-ŽIŽKOV, které se nacházelo na adrese trvalého bydliště zemřelé Praha 3 - Žižkov, ul. Koněvova 1234/103, v bytě č. 6 ve 2. patře domu.

Vstup do domu je situován do ulice Koněvova, a je tvořen dvoukřídlymi dřevěnými dveřmi, které jsou v horní části prosklené. Pravé křídlo je vybaveno bezpečnostním štítem s olivou a cylindrickou vložkou. Toto křídlo je v době ohledání ZDS MOP Jarov otevřené, z důvodu snadného průchodu policistů a lékaře do domu. Dle oznamovatelky byly tyto dveře při jejím příchodu uzavřené. Dveře ani cylindrická vložka nejeví známky poškození, zámek je plně funkční. Za těmito dveřmi se nachází chodba s vzestupným schodištěm, které vede do vyvýšeného přízemí, kde se po pravé i levé straně nachází vstupní dveře do bytů, naproti schodišti se nachází vstupní dveře do zadní části domu. Schodiště dále po pravé straně stoupá do vyšších pater domu. Ve 2.

patře domu se po levé straně od schodiště nachází jednokřídlé vstupní dveře, bílé barvy, s označením č. 6 a ve střední části dveří se nachází jmenovka Nováková. Dveře jsou vybaveny po pravé straně kovovým štítem s olivou a cylindrickou vložkou, a v době ohledání jsou otevřené. Dveře ani zámek nejeví známky poškození.

Za těmito dveřmi se nachází předsín, kde jsou po pravé straně po celé délce předsíně skříně, na kterých jsou upevněny věšáky na oděvy, na kterých je pověšená bunda a Lidl taška s osobními věcmi majitelky bytu. Po levé straně za vstupními dveřmi se nachází vstupní dveře na toaletu, které jsou v době ohledání uzavřené. V místnosti WC se nachází toaleta s béžovým záchodovým prkénkem, na podlaze je předložka před toaletu, vedle toalety stojí z levé strany (pohled od dveří) starý vysavač, po pravé straně kbelík s pomůckami na úklid, a dále štětky na WC. V místnosti toalety nebyly nalezeny žádné krevní stopy. Vedle dveří na toaletu stojí botník, na kterém se nachází svazky klíčů, dvě pouzdra a svítidla. Na podlaze před botníkem leží dečka, klíče, voňavka a lístky s poznámkami. Dle oznamovatelky byly tyto věci při poslední návštěvě na botníku. Po levé straně se dále nachází vstupní dveře do koupelny, kde je po pravé straně pračka, po levé umývadlo, a naproti dveřím po celé délce vana. V této místnosti se též nenachází žádné stopy krve. Za těmito dveřmi v předsíni se dále nachází vstupní dveře do kuchyně, které jsou uzavřené. Na podlaze za vstupními dveřmi do bytu se nachází kapky červené tekutiny, zřejmě krve, které vedou od zemřelé ke dveřím na toaletu.

V zadní části předsíně naproti vstupním dveřím se na podlaze nachází rohožka, u které jsou dvě pantofle. Část rohožky blíže ke vstupním dveřím leží v tekutině žluto hnědé barvy, opačná strana rohožky je namočená v kaluži krve. Naproti vstupním dveřím do bytu se nachází vstupní dveře do obývacího pokoje, kde mezi dveřmi leží tělo zemřelé osoby.

Tělo leží v době ohledání místa činu na břicho. Hlava zemřelé osoby směřuje k vstupním dveřím do bytu. Čelo má zemřelá podložené pravou rukou. Hlava leží v kaluži krve. Levou ruku má zemřelá pokrčenou v lokti a dlaň směřuje k obličeji. Spodní část těla je mírně na pravém boku, levá noha je natažená, spodní pravá noha je mírně pokrčená v koleni. Na sobě má zemřelá černo modrou mikinu s šedým pruhem, na nohou tmavě modré tepláky a na chodidlech pletené světlé ponožky.

Obličej má zemřelá celý potřísněný od krve a dlaně taktéž. Oči má zemřelá zavřené, ústa mírně pootevřená.

V obývacím pokoji se po pravé straně nachází obývací stěna, na níž leží papírový kapesník, který je zmuchlaný a mírně potřísněný červenou tekutinou, zřejmě krví. Po

levé straně se nachází vstupní dveře do ložnice, které jsou otevřené. Naproti vstupním dveřím je umístěn jídelní stůl se čtyřmi židlemi, vpravo od stolu je pohovka, před kterou dále doprava stojí konferenční stolek a dvě křesla. V rohu na konci místnosti vlevo se nachází radiátor, před kterým je na stolku televizor.

V ložnici se nachází po levé straně peříňák, na kterém se nachází knihy, písemnosti, psací stroj a další osobní věci majitelky bytu. Za peříňákem jsou vstupní dveře do kuchyně. Za těmito dveřmi se dále nachází v ložnici skříň, která je ve spodní části dřevěná, v horní části prosklená. Uprostřed místnosti se nachází jídelní stůl se čtyřmi židlemi. Po pravé straně za dveřmi se nachází pohovka. Dále se u levé zdi nachází skříňka, za ní je umístěna postel, která je ustlaná.

V kuchyni, za vstupem z ložnice, se nachází po levé straně vstupní dveře do předsíně. Po pravé straně vedle dveří stojí dvě skříňky. Po levé straně je okno, pod kterým se nachází stůl s židlemi. Na stole se nachází léky majitelky bytu, které užívala na snížení krevního tlaku, na onemocnění srdce, kdy se jednalo o léky Rivotril, Concor, Laxygal, Betadine, Tardyferon, Megace, a dále v sáčku byly mulové čtverce, náplast a krabička URGO. Dle koronera se nejednalo o léky, které by zapříčinili úmrtí paní Borovičkové. Vedle okna je umístěna lednice. Naproti je kuchyňská linka.

V celém bytě se nenachází žádný nepořádek, který by spáchal pachatel prohledáváním, pouze jsou na některých místech části oděvů přehozené přes křesla, nádobí na kuchyňské lince a další neuklizené věci z běžného užívání bytu.

III.

Provedeným ohledáním místa činu se nepodařilo zjistit žádné poznatky, že by se na úmrtí podílela cizí osoba. Na místě provedla ohledání místa činu ZDS MOP Jarov prap. Beranová, 2. SVS SKPV ve složení - velitel: por. Veselý, technik: nrap. Smutný, vyšetřovatel: por. Plachý, a dále ohledání zemřelé MUDr. Jany Nové.

Na místě se nenacházely žádné kriminalisticky upotřebitelné stopy vedoucí k osobě pachatele. Technik na místě pořídil fotodokumentaci a videozáznam. ZDS zpracovala náčrtek.

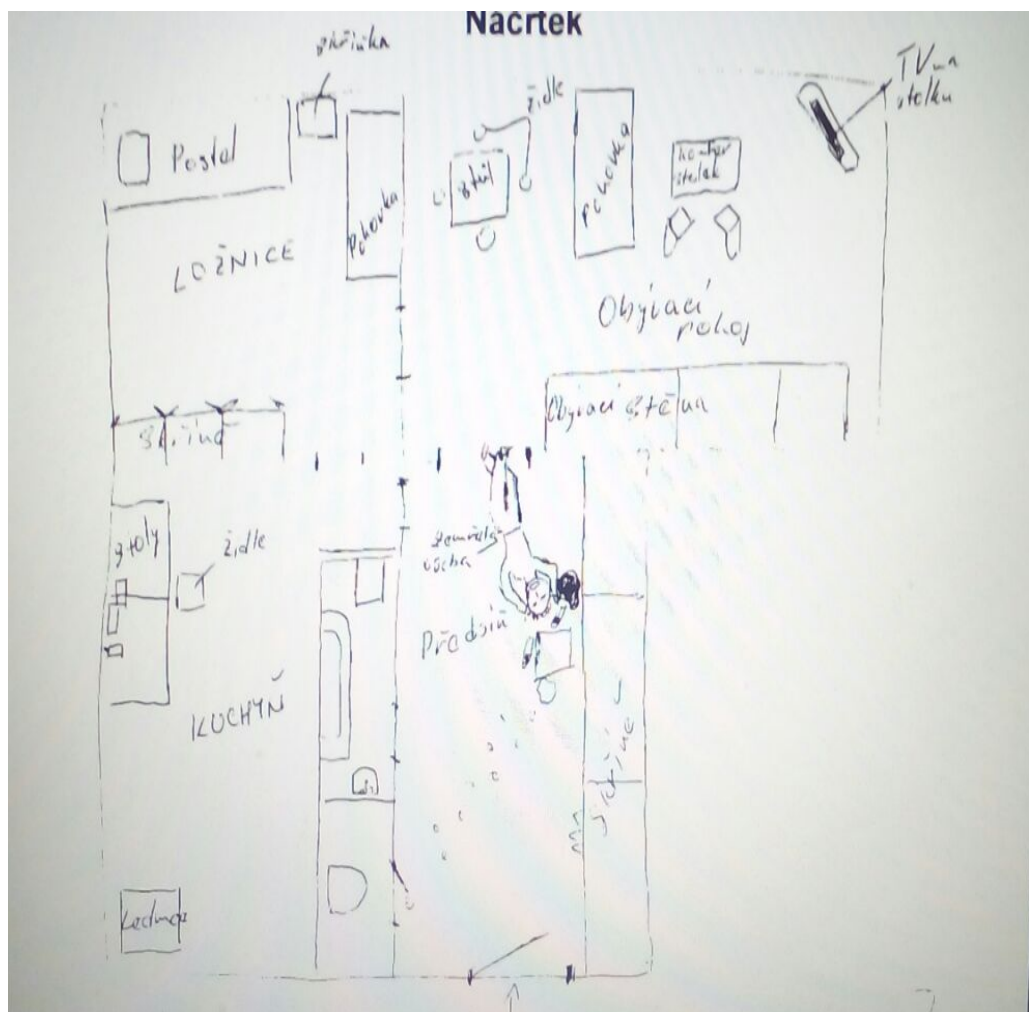
Ohledání místa činu bylo ukončeno dne **05. 11. 2000** v **15:40** hodin.

Ohledání přítomni:
Jeroným LÍNÝ,
Irena Líná

Ohledání provedli:
prap. Klára Beranová DiS.
inspektor

Příloha 2.

Náčrtek:

Příloha 3.

Ú ř e d n í z á z n a m

Dne 05. 11. 2000 v 14:53 hodin byla vyslána ZDS MOP Jarov na adresu Praha 3-Žižkov, ul. Koněvova 1234/103, kde v 2. patře, byt č. 6, došlo k náhlému úmrtí paní **Jana NOVÁKOVÁ**, nar. 01.01.1931 v Lhota, trv. bytem Koněvova 1234/103, 130 00 PRAHA 3-ŽIŽKOV.

ZDS prap. Beranová se dostavila na místo, kde se již nacházela 2. SVS ve složení - velitel: por. Veselý, technik: nrap. Smutný, vyšetřovatel: por. Plachý, kteří spolu s koronerem MUDr. Janou Novou ohledávali tělo zemřelé.

Koroner sdělil, že k úmrtí došlo zřejmě bez cizího zavinění, příčina na místě nezjištěna, více bude zjištěno po provedení zdravotně bezpečnostní pitvy. V předsíni se na zemi nacházela kaluž krve, a dále byly stříkance tmavě červené barvy, zřejmě krve, na zemi vedoucí ke dveřím toalety, a v obývacím pokoji se nacházel papírový kapesník potřísněn červenou tekutinou, který byl položen na skříňce. Dle koronera má zemřelá frakturu nosu, z čehož pocházela krev. Fraktura byla zřejmě způsobena pádem ženy obličejem na podlahu. Žádné další zranění nebylo koronerem na místě zjištěno.

ZDS MOP Jarov společně s 2. SVS provedla ohledání místa činu. Na místě se nenacházely žádné kriminalisticky upotřebitelné stopy vedoucí k osobě pachatele. Technik na místě pořídil fotodokumentaci a videozáznam.

Na místě se nacházela dcera zesnulé, paní **Irena LÍNÁ**, nar. 11. 11. 1950 v Jičín, trv. bytem Beranových 123, 100 00 PRAHA 1, PATROS negativní, která sdělila, že s paní Novákovou hovořila telefonicky dne 04. 11. 2000 v 12:00 hodin, avšak osobně jí viděla dne 03. 11. 2000, když u ní byla s manželem na návštěvě. Od paní Novákové odcházeli dne 03. 11. 2000 okolo 16:00 hodiny. Paní Nováková si již dlouhou dobu stěžovala na dušnost, slabost, únavu, léčila se s hypertenzí a onemocněním srdce, a na toto si stěžovala i dceři do telefonu.

Dnešního dne 05. 11. 2000 v 12:00 hodin se měla paní Nováková s paní Línou opět telefonicky zkontaktovat, avšak když paní Líná volala na telefon paní Novákové, nikdo hovor nepřijímal. Z toho důvodu přijela paní Líná s manželem panem **Jeroným LÍNÝ**, nar. 01. 01. 1945 v Litvínov, trv. bytem Beranových 123, 100 00 PRAHA 1, PATROS negativní, za paní Novákovou domů, klíče od bytu paní Novákové měla u sebe, odemkla si a našla svou matku ležící na břiše v předsíni na podlaze s pravou rukou pod čelem. V okolí hlavy zemřelé byla kaluž krve. Pan Líný zkontroloval životní

funkce paní Novákové, čímž zjistil, že paní Nováková nejeví známky života a tělo je již ztuhlé, z toho důvodu pan Líný zavolal na linku 155, kde oznámil úmrtí osoby. Během zjišťování životních funkcí pan Líný potřísnil krví dveře skříně, u které tělo leželo.

Dle paní Líné a pana Líného nejevil byt žádné změny od doby, kdy byli dne 03. 11. 2000 u paní Novákové na návštěvě, vše bylo na svém místě. Pouze za vstupními dveřmi v předsíni byly shozeny ze skřínky některé věci na podlahu.

Paní Líná byla vyzvána k podání vysvětlení dle ustanovení § 158 odst. 7 tr. řádu, načež ona i její manžel uvedli, že nejsou schopni podávat vysvětlení a nemohou v tuto chvíli sdělit, kdy by se mohli dostavit na MOP Jarov. Paní Líná byla poučena, aby byla kontaktní na svém mobilním telefonu, a když bude potřeba, zpracovatel se s ní telefonicky zkontaktuje a domluví se termín podání vysvětlení.

Po ohledání místa činu odvezla pohřební služba Helfi tělo zemřelé na zdravotně bezpečnostní pitvu do Nemocnice Na Bulovce. Paní Líná sdělila, že pohřeb bude zajišťovat ona, z toho důvodu jí byl předán občanský průkaz zemřelé, a s sebou si vzala oděvy zemřelé na pohřeb. Byt byl za účasti hlídky zajištěn a zapečetěn. Klíče od bytu paní Líná vydala hlídce, kdy se jednalo o 1 svazek se třemi klíči -1 x FAB (zn. KOVODILO PRAHA), 1 x zn. VAMA, 1 x malý zn. RONIS, dále zde byl přívěsek kříže modré barvy, toto vše bylo na jednom kovovém kroužku.

prap. Klára Beranová DiS.

inspektor

974 853 705